

NAREDBE I OBAVIJESTI BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 250/63. DRUGI OPĆI VATIKANSKI SABOR.

Nalazimo se u jeku II. Općeg Vatikanskoga Sabora ili Koncila. On je bio svečano otvoren na blagdan Materinstva Marijina 11. listopada prošle godine. Tim danom počelo je prvo zasijedanje Sabora i one je trajalo neprekidno do 8. prosinca 1962. Dakle tri dana manje od dva mjeseca. Čitav je svijet pratio saborska vijećanja sa velikom napetošću i zanimanjem. Činili su to u prvom redu sami katolici. Ali i kod nekatolika Sabor je pobudio ogroman interes. To se najbolje vidi po tome, što je novinstvo cijeloga svijeta pisalo stalno o Saboru i to uglavnom vrlo pohvalno, i što su brojne nekatoličke vjerske zajednice poslale na Sabor svoje posmatračke.

Mnogi, naročito oni neupućeni, nestrpljivo pitaju: Pa zar Sabor nije već završen? Zar nije dosta trajao, skoro puna dva mjeseca? Pa kad će jednom svršiti? Što je on dosada zaključio i što će još zaključiti?

Svima ovima, koji tako pitaju, poručujemo, da se malko strpe. Sabor nije kao kakav veliki Kongres, kako to neki sebi zamišljaju, gdje se održi nekoliko govora, pročita nekoliko referata i izglasa stanovit broj rezolucija, pa stvar gotova. Ne! Sabor nije Kongres. Sabor je stvar mnogo dublja i neizmjereno važnija od bilo kojega Kongresa ili bilo kojeg drugog sastanka. To se vidi već po tome, što se Sabori ne drže godišnje kao Kongresi, nego prosječno jednom u sto godina. Opći crkveni Sabori moraju dakle gledati daleko u budućnost i zacrtati smjernice crkvenog života kroz više desetljeća unaprijed, stoga se oni ne mogu svršavati u tako kratkom roku.

1) Sadašnji Vatikanski Koncil razlikuje se od svih prijašnjih.

Dosada je održano 20 Općih Koncila, tako da je sadašnji Koncil dvadeset i prvi po redu. Prvih 15 Koncila trajali su kratko. Svega nekoliko dana odnosno nekoliko sedmica. Tako su prvi nicejski i efeski Koncil imali svega po 7 sjednica, a Kalcedonski 16 sjednica. Na tim Saborima radilo se uglavnom oko toga, da se jedna vjerska istina kao dogma svečano proglasi, a protivna zabluda kao krivovjerje osudi. Medjutim počevši od 15. stoljeća pa unaprijed crkveni je život postajao sve složeniji, negativne pojave u Crkvi sve češće, pa je bio potreban dublji zahvat Općih Sabora. Zato Koncili sada dulje traju. Od svih najdulje je trajao Tridentski Koncil, naime 1545 - 1563., dakle punih 18 godina. Ali to je stoga bilo, što je Koncil bio više puta na dulje vremena prekidan zbog ratova i zbog pojave kužnih bolesti. Uostalom bilo je potrebno, da Tridentski Koncil nešto dulje traje, jer je trebalo na njemu razmotriti i utvrditi čitava poglavlja crkvene nauke i jer se provedba obnove čitavoga crkvenoga života nije smjela dulje odgadjati, pa se moralo donijeti mnogo odredaba o reformi Crkve.

Sadašnji Koncil namjerava također provesti obnovu Crkve i uskladiti njezin život i rad sa potrebama današnjice. Ali u drugom smjeru i na drugi način, nego što je to radio Tridentski Koncil. Sadašnji Koncil nema borbenih namjera. Njemu nije svrha, barem ne prva i glavna, da brani crkvenu nauku i da osuđuje protivne zablude. Njegova je svrha u prvom redu ta, da pojača vjersku svijest i vjerski život samih katolika, da crkveni apostolat usavrši i prilagodi potrebama modernoga vremena, pa da Crkva tako pročišćena i prekaljena zasja u svojoj svojoj svrhunaravnoj ljepoti te postane privlačiva i za one, koji danas izvan nje borave.

Drugim riječima, želja je Sabora, da uspavane katolike probudi, kolebljive učvrsti, revne učini još gorljivijima, pa da preporodjen i pomladjen katolički svijet postane pravi kvasac za preporod i obnovu cijelog čovječanstva, koje se našlo na bespuću pa traži izlaz iz najteže krize. To je razlog, da i vjerska nauka Sabora ne će ovaj put biti pružena u suhim, školskim oblicima, nego na način, koji odgovara shvaćanjima današnjeg čovjeka, da može privlačivo djelovati na svakoga slušatelja, pa i na rastavljene kršćane.

2) Rad pripravnih saborskih komisija nije bio uzaludan.

Kako je poznato, 12 raznih Komisija i 3 Sekretarijata pripremali su kroz tri godine gradivo za Opći Sabor. Te su Komisije izradile oko 70 Nacrta, koji su podastrti Koncilu. Neki su neupućeni smatrali, da će Koncilski Oci jednostavno te Nacerte izglasati pa se kući vratiti.

Ali takvo mišljenje je skroz pogrešno. Oda je potpuno nepoznavanje naravi Općih Koncila. Koncil je suverena i vrhovna zakonodavna vlast u Crkvi. Koncil ima svu jurisdikciju u Crkvi, jer njega sačinjava Papa zajedno sa svim biskupima svijeta. Komisije pak nemaju nikakve vlasti ni jurisdikcije u Crkvi, a niti imaju obećanu asistenciju Duha Svetoga. Stoga Opći Sabor nije dužan prihvatiti odluke Komisija, nego je pozvan, da o njima sudi i odluči, da li će ih usvojiti ili zabaciti.

Na prvom već završenom zasjedanju Koncila zapravo su samo 3 Nacrta dobro pretresena - onaj o liturgiji, te o modernim sredstvima vjerske propagande (štampa, radio, televizija i drugo) i o načinu rada za sjedinjenje rastavljenih kršćana. Dva druga vrlo važna i upravo bitna Nacrta - o izvorima Objave i o Crkvi - samo su načeta i predana novoj Komisiji, da ih ona preradi u duhu smjernica, koje je Koncil usvojio i kojima treba da bude prodahnut sav rad Koncila. Ne će se ti Nacrti sadržajno i iz osnova mijenjati, jer oni sadrže pravu katoličku nauku. Ali će im se dati novi oblik, zadjet će se u novo, savremenije ruho. Bit će manje skolastični, a više pastoralni i ekumenični. Pa može se reći, da to i jest glavni plod i postignuće prvog Koncilskega zasjedanja, što je nadien način i usvojen ton, u kojem će biti izrečene misli i odredbe Koncila.

Pripravne Komisije radile su marljivo i predano. One su izradile, kako je već rečeno, oko 70 opsežnih Nacrta. To predstavlja tako golemo gradivo, da bi Koncil morao godinama zasjedati, ako bi htio sve te Nacerte pretresti i svoje odluke o njima donijeti. To je međjutim teško provedivo, a ustalom nije ni potrebno. Koncil će samo najvažnije stvari proučiti i zaključiti, a ostalo će predati posebnim komisijama, da se time pozabave, ali u duhu onih općih smjernica, koje će Koncil odrediti. Stoga je Sv. Otac zajedno sa Saborom već ustanovio nove komisije, koje će dalje razradjivati one, što Koncil načelno odobri. A nije isključeno, da će po završetku Općega Koncila Sv. Otac pozivati u Rim svake godine izaslanike biskupskih konferencija pojedinih naroda, pa da oni kao neki "Mali Sabor" nastavljaju rad "Velikoga Sabora".

3) Što je zapravo glavni cilj Koncila?

Cilj Koncila nije, da obogati crkvenu nauku novim dogmama. Težište koncilskega rada nije na dogmatskom nego više na pastoralnom području. Koncil želi, da Crkvu iznutra obnovi, da vjerski život bude dublji i bogatiji te da se očituje u jačem i savremenijem apostolatu. Ipak ovaj Koncil neće biti u stilu negdašnjih reformnih Koncila kao što su bili u Konstancu, Bazelu ili V. Lateranski pa dobrim dijelom i Tridentski Koncil. Tada je bilo stanje u Crkvi vrlo teško. Bogu hvala, danas nije više tako. Danas je disciplina u Crkvi na priličnoj visini. Na daleko većoj nego što je bilo u 14, 15 ili 16. stoljeću. Svećenstvo i redovništvo je danas općenito govoreći svjesno uzvišenosti svoga zvanja, pa ozbiljno nastoji, da živi prema svojim idealima.

A i kršćanski puk nastoji da živi kršćanskim životom, pa je primanje svetih sakramenata danas daleko bolje nego u prošlim stoljećima. Duhovni rad je danas intenzivan ne samo među vjernicima po kršćanskim zemljama, nego i po misijama.

Ali i danas ima u Crkvi bolnih stvari. Dobar dio onih, koji po krštenju pripadaju Crkvi, otuđili su se od nje svojim životom. Pa i među onima, koji prakticiraju svoju vjeru, ima ih dosta mlakih i nepokretnih.

Kao nikad prije danas se bore razne ideologije za prevlast u svijetu. U jeku ovih ideoloških borba, koje potresaju svijet, Crkva i kršćanstvo imaju posebnu zadaću. Kao nijedna druga ustanova ili organizacija Crkva raspolaže sa duhovnim i natprirodnim sredstvima, pa je u stanju da pomogne čovječanstvu da nađe pravu ravnotežu i da se otrese svojih nevolja. Ali zato je potrebno mobilizirati sve duhovne snage u Crkvi. Probuditi i kod zadnjega vjernika svijest da mora sudjelovati u velikom poslu rekristijanizacije modernoga društva. Svi se mi moramo više aktivizirati na području vlastite izgradnje kao i u radu za duhovno dobro našega bližnjega.

Nije zadaća samo svećenika nego i svih vjernika, da nastoje oko primjene evanđeoskih načela u obiteljskom i u javnom životu. Treba da prestane podjela Crkve na klase, da ne bude s jedne strane svećenstvo, a s druge strane kršćanski puk. Da se dokine ono pogrešno mišljenje, da je svećenstvo tu da zapovijeda, a vjernici samo da slušaju. I svećenstvo i puk sačinjavaju jedno ter isto otajstveno Tijelo Kristovo. Svi u tom Tijelu imaju svoju zadaću, svi moraju biti aktivni, samo svatko na svom području i na svoj način. Kad se radi o interesima vjere i Crkve, ne smiju vjernici reći, to se tiče svećenika, a ne spada na nas; naša je dužnost da se brinemo samo za spas svoje duše, a svećenici neka se brinu za druge duše. To je skroz pogrešno mišljenje. Zadaća je Koncila upravo ta, da obračuna s tim krivim shvaćanjem, pa da pozove na novu i snažnu saradnju sve staleže i slojeve, koji za Krista osjećaju, po mogućnosti i one, koji se danas nalaze izvan katoličkih redova, ali s kojim nas veže isti sakrament sv. krsta.

Osobito je važno ovo sudjelovanje svih vjernika u misiji i apostolatu Crkve. Bez toga je nemoguće djelovati na šire slojeve pučanstva. Toga treba da i svećenici budu svjesni, pa da ne nastupaju u kući Božjoj kao neki gospodari, nego kao više sluge svoje subraće. Treba da budu toga svjesni i vjernici, jer oni su primili obvezu apostolata u sakramentu krsta i potvrde, a o vršenju toga apostolata ovisi i sama budućnost Crkve i vjere.

Svećenstvo treba naravno da vodi. Ali vjernici nisu maloljetnici nego odrasli punoljetni članovi Kraljevstva Kristova. Stoga imaju pravo samoodluke i samoinicijative u stvarima kršćanskoga života i apostolata. Dakako sve ovo u granicama Božjih i crkvenih uređaba. Inače bi se zapalo u anarhiju.

Kod protestanata na primjer sudjelovanje njihovih članova mnogo je jače nego kod katolika. To i jest razlog, zašto mnoge njihove sekte, pa i među katolicima, napreduju. To nam tumaci takodjer zašto oni razmjerno puno više doprinose i čaju za misije, nego mi katolici.

Tako na primjer treba privući vjernike, da ubuduće budu ne samo pasivni gledaoci kod svete mise, nego da i aktivno sudjeluju, svjesni, da i oni sa svećenikom i preko svećenika doprinose Bogu euharistijsku žrtvu. Treba da sve vjernike prožme živa svijest o pripadnosti svojoj župi i svojoj biskupiji, pa da se brinu i nastoje, da kršćanski život u župi i biskupiji procvjeta. Treba da ih prožme svijest, da zajedno sa svima katolicima svijeta sačinjavaju isto mistično Tijelo, pa da interesi toga mističnoga Tijela moraju biti i njihovi. Treba da postanu svjesni, da su po svetom Krstu povezani u neku širu zajednicu i sa krštenim nekatolicima, pa da nastoje u duhu ljubavi raditi na međusobnom približavanju i razumijevanju.

Stoga svaki pojedini vjernik ne smije se zatvoriti sam u sebe i kao začahuriti, nego mora imati otvoren pogled za sve potrebe kraljestva Božjega na zemlji. On će dosljedno tome moliti se ne samo za svoje potrebe, nego još više za potrebe cijele Crkve. Podnositi će svoje križeve i činiti djela odricanja i samozataje u apostolskom duhu i žaru. Sav će se staviti u službu Krista i neumrlih duša. Nastojat će, da sam živi što čistijim životom vjere, da bi njegov primjer djelovao na članove obitelji i na njegove drugove u poslu, na sve s kojima dolazi u dodir. Bit će apostol Kristov primjeren i riječju u svojoj okolini onako, kako su bili izreda prvi kršćani, koji kamogod bi dolazili kao putnici ili vojnici ili trgovci, posvud bi sijali sjeme riječi Božje, pa su apostoli dolazeći iza njih nailazili na pripremljeno tlo, da uspostave nove kršćanske općine.

Treba Krista ponovno unijeti u mnoge obitelji, koje su postale vjerski nehajne. Među radnike, koji su u borbi za kruh zaboravili na Boga i dušu. U sela, koja su se vjerski zanemarila. U gradove, koji su postali napola poganski. Na tom svetom poslu obnove, u borbi za pobjedu ljubavi i socijalne pravde, da bi se uveo bolji poredak u skladu s naukom Isusovom, treba da se svi vjernici Crkve natječu, naravno počinjući od samih sebe i svoj život najprije uredivši, da onda uzmagnu djelovati i na svoju okolinu, pa je zadahnuti pravim Kristovim duhom.

Taj duh opće ljubavi, bratstva, sloge i izmirenja prema evanđeoskim načelima ostvariti najprije među katoličkim vjernicima, a preko njih onda u cijelom svijetu, među svima ljudima i narodima, to je konačni cilj prema kojemu Koncil ide.

4) Ekumenički pokret u svijetu ili težnja za uspostavom jedinstva svih kršćana.

Danas se mnogo govori i piše o ekumenizmu. Pod tim se razumijeva nastojanje, da se podijeljeno kršćanstvo ujedini, pa da bude po riječi Kristovoj jedno stado i jedan pastir. Pouzdano se nadamo, da će do toga jednom doći. Ali kada, to samo Bog zna. Svakako ne odmah sada i preko ovoga Koncila. Razdor dugih stoljeća ne može se u jednoj godini premostiti. Da se to postigne treba mnogo rada i molitve. Koncil je naćeo to pitanje i već dao neke smjernice, što trebamo mi katolici u tom pogledu činiti. Naše je, da izbjegavamo nove sukobe, da nastojimo, da jedni druge bolje upoznamo i da uspostavimo ozračje međusobnog poštivanja i ljubavi, a naročito, da se puno molimo, jer bez izvanredne pomoći Božje jedinstvo se ne će moći ostvariti. Kad će to biti, to ostavimo Providnosti Božjoj, a mi sa svoje strane sve učinimo, koliko je do nas, da do toga što prije dođje.

Već to znači velik korak naprijed, što sve kršćanske zajednice danas osjećaju jaku potrebu za jedinstvom i što su spremne, da međusobno o tome razgovaraju. Prilike u svijetu upravo sile na to. Razjedinjeno kršćanstvo velika je sahlazan naročito u misijskim zemljama Azije i Afrike. Tamo se nama kršćanima rugaju. Kažu nam: svi vi propovijedate Krista i njegovu ljubav, a međusobno se gložite i napadate gore nego mi nekršćani. Katolički misionari vele, da je Katolička Crkva prava Kristova Crkva, protestantski misionari opet vele, da je to njihova. Tako nam predbacuju sami neznabošci. Koliku zabunu to unosi među još nepokrštene narode Azije i Afrike, mi jedva možemo i zamisliti. Samo jedinstveni kršćanski front moći će se u misijskim zemljama održati i napredovati, stoga je potrebno, da do tog jedinstva dođje.

Osim toga ni opća situacija u svijetu nije za nas kršćane ružičasta. Na svijetu ima oko 550 milijuna katolika, oko 250 milijuna protestanata i blizu 200 milijuna pravoslavnih. Svega skupaj dakle oko jedne milijarde. To nije ni jedna trećina cijelog čovječanstva, jer danas već ima na svijetu preko 3 milijarde ljudi. Taj će se omjer u budućnosti još stalno na štetu našu pogoršavati, jer se nekršćanski narodi brže množe.

A usto i među samim kršćanskim narodima ima sve više otpadnika. Ako ovako nastavi, bojat se je, da ćemo jednoga dana svi mi kršćani postati jedna neznatna manjina u svijetu. Ove porazne činjenice učinile su, da su se ljudima konačno počele otvarati oči, pa su došli do zaključka - nema smisla, da se mi razne kršćanske konfesije međusobno pobijamo, kad nam svima gori tlo pod nogama, nego moramo tražiti puta i načina, da riješimo svoje međusobne nesuglasice pa da ujedinenim silama započnemo propovijedati Kristovo Evanđelje.

Ovaj ekumenički pokret stao se osobito poslije drugog svjetskog rata naglo širiti. I već je dosad donio neke plodove, a načati se je, da će u budućnosti donijeti još obilnije.

5) Koncil će nastaviti svoj rad.

Prema odredbi Sv. Oca ima početi na Malu Gospu 8. rujna drugo zasijedanje Koncila. Prema prvotnoj odluci Sv. Oca u ovoj godini trebala bi biti čva zasijedanja, jedno proljetno, a drugo jesensko. Prvo je imalo početi sredinom svibnja, a drugo tamo negdje u listopada. Međutim na molbu biskupa iz dalekih prekomorskih zemalja, kojima je svako putovanje u Rim skopčano s ogromnim teškoćama i novčanim izdacima, Sv. Otac je odlučio, da bude samo jedno zasijedanje, ali da ranije počne i da dulje traje.

Hoće li s ovim drugim zasijedanjem tamo do Božića ove godine biti završen Sabor? Moguće. Sveti Otac se tako nada. To bi i Koncilski Oci iz dna duše pozdravili. Ali to ne će biti laka stvar. Ogroman posao leži još pred Saborom. Taj posao mogao bi biti svlašan do konca godine jedino uz dva slijedeća uvjeta. Prvi bi uvjet bio, da koncilske Komisije, koje punom parom već rade, svoju zadaću prije početka zasijedanja Koncila potpuno i sjajno riješe. A drugi bi uvjet bio, da se Koncil ograniči na rješavanje samo općih i načelnih pitanja, a glede drugoga da izradi samo generalne direktive i prepusti onda konkretnu izradu svojim Komisijama.

Očekivati je, da će i ovo drugo zasijedanje Koncila jednako živo pratiti svjetska javnost i štampa svih zemalja. Nadati se je, da će i one vjerske zajednice, koje prošli puta nisu poslale svoje posmatrače, ovaj puta to učiniti, pa da će broj posmatrača znatno porasti. Ali bilo kako bilo, Sabor će nastaviti sa svojim radom ne tražeći ljudsku hvalu i priznanje, ne uzdajući se u ljudske sile i nastojanja, nego u pomoć Duha Svetoga i Božanskoga Spasitelja, koji je obećao, da će ostati sa svojom Crkvom sve do konca svijeta i vijeka.

6) Što je nama sada činiti?

Prije svega mi moramo i dalje moliti za Koncil. I to povećanom revnosti. A onda i žrtvice na tu nakanu činiti. Sve teškoće u svom zvanju, sve bolesti i nevolje, sva razočaranja i nepravde strpljivo podnositi i za uspjeh Koncila Bogu prikazivati. Osim toga na tu istu nakanu svaki dan još posebne male žrtvice sami sebi nametati. Tako će naša molitva biti kod Boga mnogo uslišenija. Jer u današnjem redu Proviđenosti sve je stavljeno pod zaštitni znak križa. Kako je s križa poteklo spasenje za ljudski rod, tako isto preko križa, to jest preko patnja i stradanja strpljivo podnešenih u zajednici sa Isusovim mukama na križu, Božji blagoslov silazi na pojedine duše i cijelu Crkvu, na sve - kako male tako i velike pothvate.

Potičimo i druge, da se i oni zajedno s nama mole i žrtvuju, jer zajednička molitva može kod Boga daleko više nego pojedinačna. Ne smijemo dakle ni u svojim obiteljskim molitvama zaboraviti Koncil. Pa i pojedine župe i čitava naša biskupija treba zajednički da se mole za Koncil. Sveti Otac stavio je Koncil pod posebnu zaštitu u prvom redu Majke Božje, pa zato počinju i svršavaju zasijedanja Koncila na Gospine svetkovine. Kao prošle tako i ove godine neka svibanjske i listopadske pobožnosti na čast Majci Božjoj budu opet namijenjene uspjehu Koncila. Uz Majku Božju na drugom mjestu Sv. Otac stavio je Koncil i pod zaštitu sv. Josipa.

Neka se stoga po svim župama naše biskupije do konca ove godine pod svim blagoslovima moli 1 Očenaš, Zdravo Marijo, Slava Ocu na čast sv. Josipa, da on svojim moćnim zagovorom isprositi od Boga, da Koncil bude okrunjen potpunim uspjehom.

Na koncu još jedna i to vrlo važna stvar. Koncil je uzeo sebi za zadaću, da duhovno obnovi cijelu Crkvu i da za apostolski rad zagrije sve katolike bez razlike. Počnimo odmah sada s ostvarivanjem toga koncilskog programa! Provedimo od danas bolji život. Vršimo vjerno i postojano Božje i crkvene Zaveštanje. Koristimo obilno sredstva milosti, svete Sakramente! Pratimo svetu misu s razumijevanjem, sudjelujemo kod nje pridružujući svoje žrtvice Kristovoj euharistijskoj žrtvi. Djelujemo apostolski oko sebe dobrim primjerom, molitvom i savjetom. Pratimo misijski rad Crkve i pomagamo ga. Sudjelujemo u svakoj dobroj akciji, u svom mjestu, župi ili biskupiji. Imajmo srce otvoreno i pune ljubavi ne samo za svoje sumišljenike i sunarodnjake, nego za cijeli svijet, za sve ljude i narode bez razlike. Ako tako budemo činili, mi ćemo djelotvorno potpomoci rad Koncila, a i sami ćemo ubrati od njega obilne plodove za svoj napredak i duhovno spasenje.

Dao Bog da bude tako!

Broj: 251/63. MOLITVE ZA KONCIL.

Kod svake pučke sv. mise ima se kao i dosada moliti 1 Očenaš, ~~Zdravo~~ Zdravo Marijo i Slava Ocu na čast Duhu Svetom za uspjeh Koncila. Na tu istu nakanu ima se također obavljati svibanjska i listopadska pobožnost, a kod svakoga blagoslova moliti 1 Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu na čast sv. Josipa. Vjernicima treba preporučiti, da i privatno mole za Koncil, da na tu nakanu dnevno izmole barem po jedan desetak krunice.

Broj: 252/63. ORATIONES IMPERATAE mole se ubuduće, i to za vrijeme dok traje Koncil samo dvaput sedmično: ponedjeljkom PRO PAPA, srijedom DE SPIRITU SANCTO.

Broj: 253/63. Od posta i nemrsa na VELIKU SUBOTU dana je ove godine dispensa po zaključku prošlogodišnje biskupske konferencije! Ipak duhovne osobe: svećenici, redovnici i redovnice treba da drže taj dan i post i nemrs.

Broj: 254/63. NEDJELJA ZADOVOLJŠTINE PROTIV PSOVKE ima se održati na isti način kao i prošlih godina, t. j. između Glušne i Cvjetne Nedjelje (između I. i II. nedjelje Muke).

Broj: 255/63. POSVETA ULJA NA VELIKI ČETVRTAK.

Obred će početi po običaju točno u 8 sati. Svi su Dekani dužni prisustvovati i biti u asistenciji. Poželjno je da dodju i svi oni župnici, koji mogu bez poteškoće prispjeti natrag u svoju župu na večernju funkciju.

Broj: 256/63. SAKRAMENTALNI KARAKTER ŽENIDBE.

Svijest, da je ženidba isto tako velika i sveta stvar kao i ostali sakramenti kao da blijedi ponalo u dušama viernika. Potrebno će biti stoga da u naše dane malo više naglašujemo sakramentalnost ženidbe. A također da i liturgijskom obredu kod sklapanja ženidbe daćemo što više privlačivosti i simbolike. Našim dijecezanskim Obrednikom je propisano, da se blagoslivlju dva prstena (a ne samo jedan), i da si zaručnik i zaručnica naizmjenice natiču prsten na ruku. Toga se obreda treba strogo držati.

Zaručnici treba da znadu, ne samo da je ženidba sakrament, nego također da su oni sami djelatnici toga sakramenta. To daje njima posebno svrhunaravno dostojanstvo. Da se to istakne, u nekim zemljama dočekuje svećenik u ornatu zajedno sa ministrantima zaručnike na prag crkve i prati ih do oltara. Bilo bi korisno, da se to posvuda zavede. Isto tako bilo bi poželjno, da se odredi po župama posebni dan za bračne drugove, da se oni naime svake godine sakupe na odredjeni dan u crkvu, tu prisustvuju sv. misi, po mogućnosti se pod misom i pričešte, te obnove obećanje međusobne ljubavi i vjernosti do groba.

Broj: 257/63. VJENČANI BLAGOSLOV treba mladencima po pravilu dijeliti pod sv. misom. U slučaju, kad to nije nikako moguće, dopušta se, na temelju posebne ovlasti dobivene od Sv. Stolica, da se blagoslov može podijeliti i izvan mise prema formuli sadržanoj u Vel. Obredniku. Ova subdelegacija traje do god. 1970.

Broj: 258/63. VJENČAVANJE NEDJELJOM.

Po mogućnosti treba odgovarati vjernike, naročito po selima, da se nedjeljom ne vjenčavaju niti da u nedjelju ne priređuju svadbu. Ali mnogi smatraju, da to moraju činiti, jer se i oni i njihovi svatovi nalaze u radnom odnosu. U tom slučaju treba sve moguće upotrijebiti, da ni mladenci ni njihovi ukućani, a ni njihovi svatovi taj dan ne ostanu bez svete mise. Ukoliko to bude potrebno, a budu ispunjeni svi kanonski uvjeti, dopušta se svima župnicima, da mogu i binirati, kako bi omogućili svima osobama kod svadbe zainteresiranim, da mogu udovoljiti svojoj nedjeljnoj dužnosti.

Broj: 259/63. RASKOŠNE SVADBE.

Zavladao je običaj po hercegovačkim selima, da se svadbe obavljaju uz odveć velik trošak. Tim se mnoge obitelji dovode u vrlo nezgodnu ekonomsku situaciju. To treba na zgodan i razborit način pobijati. Svjetovati ljudima, da se i u tome drže razborite mjere.

Pa i kod proslave mladih misa trebalo bi težište staviti više na duhovnu nego na materijalnu stranu. Nije uputno, da mladomisnik bude u tim momentima previše apsorbiran materijalnim brigama. Usto prevelik broj uzvanika lako može negativno utjecati na intimnost raspoloženja. A nije ni poželjno, da dolazi do natjecanja, tko će veću vanjsku pompu razviti. Omnia fiant cum moderamine prudentiae et caritatis!

Broj: 259/63. BRIGA ZA ŽENSKU MLADJEZ.

U novije doba silaze mnoge djevojke sa sela u gradove, da tamo traže zaposlenje. Te su djevojke većinom neiskusne i u gradu su bez potrebnog roditeljskog nadzora. Nije čudo, da neke od njih nastradaju. Vidjaju se po noćnim lokalima i u društvu, koje njima ne odgovara. Potrebno bi bilo, da župnici skrenu pažnju roditeljima, da su oni dužni voditi stalan nadzor nad svojim kćerima, dok one i u gradu borave. Isto bi tako trebalo, da župnici održe koji put ovakvim djevojkama nagovor u crkvi i pozovu ih, da dobro pripaze na sebe u gradu, i da se čuvaju svega što bi moglo kompromitirati njihov dobar glas.

Broj: 260/63. UZDRŽAVANJE CRKVENIH OBJEKATA.

Prigodom kanonske vizitacije zapaženo je, da se u nekim župama slabo pazi na crkvene zgrade. To vrijedi i za crkve, a još više za župske stanove. Krovovi se odmah ne popravljaju, čim se pojavi kakav kvar na njima, pa uslijed toga trune drvena gradnja, a i sami zidovi propadaju. Drvenarija na prozorima se ne probojava, pa okviri pomalo gnijuju i stradaju. Sa malo boje mogao se prozor spasiti, ali zbog nemarnosti mora se sada uz velik trošak potpuno mijenjati.

Je li potrebno i spominjati, da su župnici u savjesti obvezani voditi brigu oko održavanja župskih zgrada?

Tko je dužan snositi trošak za popravak crkve?

Svakako, u prvom redu sam župnik, ako je njegovom krivnjom šteta nastala. Inače prema kan. 1186. popravak crkve pada na prvom mjestu na teret dobara, koja sama crkva posjeduje, ubtoživši tu i milostinju i milodare. Na drugom mjestu dužne su snositi troškove popravka osobe, koje imaju prihoda od crkve. Na trećem istom mjestu dolaze vjernici, koje Ordinarijat treba više nagovorom nego silom da privoli na to.

Slično vrijedi i o župskim stanovima. Pa jer se župnici njima koriste, to su oni po kanonskim propisima dužni da sami snose barem redovite troškove oko održavanja župskih kuća. Crkvena milostinja apsolutno se u to ne smije trošiti. Na vjernike je slobodno apelirati istom kad se radi o zbilja velikim popravcima. Ali i tada samo uz pristanak Ordinarijata. No takvih velikih popravaka manje će biti, barem na novijim zgradama, ako župnici budu vodili brigu oko redovitog održavanja zgrade.

Broj: 261/63. BRIGA ZA SVEĆENIČKI PODMLADAK.

Bogu hvala, Hercegovina daje još uvijek dosta svećeničkih zvanja. Stoga ne postoji nikakva potreba, da se uzimaju nepouzdana, a još manje sumnjivi kandidati. A i to se nekad događa. Župnici koji put odveć mlako preporučuju i potpuno nesposobne kandidate. Ne drže se kanona 1353., koji od njih traži, da sistematski već od najranije mladosti probiru i odgajaju svećenička zvanja. To se najbolje može vršiti između ministranata, ako župnik nastoji, da ima dobar i broj ministrantski kađar. Dolazeći svakodnevno u dodir s ministrantima župnik će lako upoznati njihove moralne i intelektualne kvalitete, pa mu se ne će dogoditi, da preporučí skroz nesposobne kandidate.

Evo na što sve treba paziti kod odabiranja dječaka za sjemenište i o čemu treba župnik u svojoj preporuci izvijestiti sjemenišno poglavarstvo, odnosno Ordinarijat, kojemu šalje kandidata: (prema raspisu Biskupskog Ordinarijata u Djakovu):

I. O obitelji kandidata:

1) Da li su roditelji čestitog - moralnog života? 2) Kako vrše svoje kršćanske dužnosti? 3) Koliko djece zajedno sa kandidatom imaju? 4) Očovo zanimanje? 5) Da li je majka pobožna? 6) Kakav glas uživaju roditelji među vjernicima? 7) Da li je tko u rodu kandidatovu bio duševno bolestan ili bolovao od koje nasljedne bolesti?

II. O kandidatu:

1) Da li je zakonito dijete? 2) Otkada pokazuje želju za sjemeništem i svećeničkim zvanjem? 3) Da li je ta želja nikla u njemu samom ili je pod sugestijom roditelja, rodjaka ili nekoga drugoga? 4) Da li je ta želja odgajana posebnom brigom prema propisu kan. 1353.? 5) Da li je kandidat vidljivo sklon pobožnosti? 6) Kako često pristupa sakramentima Ispovijedi i Pričesti? 7) Ima li stalnog ispovjednika? 8) Da li je redovito i marljivo polazio na kršćanski nauk i isticao se revnošću pred drugima? 9) Da li se klonio grešnih prigoda? 10) Da li je stalno boravio u obitelji ili je bio gdje drugdje?

Napomena: Molbe kandidata za sjemenište zajedno sa dokumentima treba poslati najkasnije do konca srpnja.

Broj: 262/63. IZVJEŠTAJ O STANJU U ŽUPI.

Župnici su dužni barem jednom u godini (najzgodnije početkom godine) podnijeti Ordinarijatu usmeni izvještaj o stanju u župi, posebno gledom na pohađanje mise, primanje sakramenata, katehiziranje mladeži, opremanje bolesnika.

Broj: 263/63. SVETA KRIZMA bit će ovoga lieta samo u slijedećim župama: Mostar, Blagaj, Konjic, Glavatičevo, Jablanica, Drežnica i Bijelo Polje, i to ovim redom:

Mostar: 2.VI.; Blagaj: 9.VI. ispit djece i krizma; 10.VI. Odriješnje za pokojne.

Konjic: 22.VI. ispit djece i odriješnje za pokojne.

23.VI. Krizma u Glavatičevu.

24.VI. Krizma u Konjicu.

Jablanica: 6.VII. ispit djece i odriješnje za pokojne.

7.VII. Krizma.

Drežnica: 20.VII. ispit djece i odriješnje za pokojne.

21.VII. Krizma.

Bijelo Polje: 27.VII. ispit djece i odriješnje za pokojne.

28.VII. Krizma.

Broj: 264/63. + FRA SVETOZAR Dr. PETRIC, dugogodišnji gimnazijski profesor, zatim župnik i dekan, gvardijan i definer hercegovačke franjevačke provincije umro je naglo u 65. godini života na 8. siječnja 1963. g. u župskom stanu u Čapljini kao aktivni tamošnji župnik. Pokopan je dne 10. siječnja na čapljinskom katoličkom groblju uz prisustvo od preko 40 svećenika iz Hercegovine i susjedne Dalmacije te velikog mnoštva vjernika. Sprovod je vodio osobno sam mjesni Ordinarij.

POKOJ MU VJEČNI! Pokojnika preporučamo u molitve!

Broj: 265/63. PITANJA ZA JESENSKU KORONU.

Sastanak neka se otvori zazivom Duha Svetoga.

Casus za pastoralno raspravljanje.

Pater Grotius tempore missionum ad absterrendos efficacius juvenes a vitio solitario luxuriae vivide describere solebat tum miserum externum aspectum illorum qui huic vitio indulgent tum pessimas sequelas pro sanitate corporis, eorum vita psychica, intellectuali necnon pro vita futura matrimoniali.

Confrater Silvanus frustra illi objicit tales exaggerationes non esse amplius conformes cum statu medicinae pastoralis ultimis temporibus sat evolutae, insuper illum exponere periculo irrisionis ex parte juvenum qui illum totalis ignorantiae hac in re arguent.

Et revera aliqua die finita exhortatione accedit ad Grotium juvenis Joannes optimi aspectus physici volens apud eum confessionem instituere. Ante confessionem Joannes missionario sincera mentem aperuit omnes juvenes ejus exhortatione indignatos esse et merito quidem nam aperte contradicit medicinae hodiernae quae illum processum omnino innocuum ac naturae necessarium esse docet et facta statistica affirmationes exaggeratas missionarii ut falsas refutant. Joannes in ipsa confessione sua dicta repetivit ac ingenue confessus est se non posse instinctum reprimere quod ceteroquin nullum nocumentum sanitati affert ut ejus pulcherrimus aspectus externus comprobaret. Missionario illum redarguenti insignabundus respondit se nunquam in institutione catechetica audivisse illum processum omnino naturalem peccaminosum esse nec unquam in confessione hac de re interrogatum fuisse.

Grotius voluit primo Joannem ut indispositum sine absolute dimittere, tamen timendo maius malum eum absolvit commendando illum misericordiae divinae.

Grotius postea rem cum Confratribus discutit. Lucius putat Grotium debuisse Joanni tamquam certo indisposito absolute denegare.

Econtra Silvanus sententiam propugnat Joannem ob ignorantiam et defectuosam educationem pravum habitum jam contraxisse qui libertatem tollit et Joannem saltem a peccato gravi excusat. Ideo absolutio illi absolute impertienda erat.

Quaeritur:

- 1) Quomodo in actum humanum influit ignorantia, falsa persuasio, defectuosa educatio et habitus pravus?
- 2) An datur ignorantia invincibilis circa sextum praeceptum?
- 3) Quid dicit medicina pastoralis circa sequelas luxuriae?
- 4) Quid de praxi illorum qui nec in catechesi nec in confessionali de ista materia juvenibus loquuntur?
- 5) Directiva S. Officii et Episcoporum Jugoslaviae de modo agendi in confessionali quoad materiam sexti praecepti?
- 6) Eratne licitum Grotio de casu Joannis cum aliis missionariis discussionem instituere?
- 7) Quid de modo agendi Grotii tum in pulpito tum in confessionali et quid sentiendum de sententiis Lucii et Silvani?

2) Referat Dekana: Liturgijska obnova na području našega Dekanata: pet godina od misne godine i dvije godine iza "Vodiča za sudjelovanje vjernika u sv. misi". Što se je učinilo u pojedinim župama i što bi se moglo učiniti?

3) Eventualia.

Broj: 266/63. PROSLAVA SV. JOSIPA.

Svetkovina sv. Josipa, zaštitnika mostarsko-duvanjske biskupije proslavljena je u Mostaru pontifikalnom misom i panegirikom u čast sv. Josipu. Bilo je predviđeno, da se tom zgodom obavi i blagoslov kipa sv. Josipa, što ga je Biskup za tu zgodu naručio iz Rima od firme Bruno Filacchioni. Nažalost kip je zakašnio jedan dan, pa je stigao u Mostar istom na 20. ožujka. Kip je bio svečano blagoslovljen u petak 22. ožujka u 6 sati poslije podne pred biskupovu korizmu propovijed. Kip će se staviti na novi oltar, koji će se u čast sv. Josipa ovih dana napraviti u mostarskoj crkvi.

Broj: 267/63. POSVETA OLTARA U ČAST GOSPI NA ŠIROKOM BRIJEGU.

Na Blagovijest, 25. ožujka 1963. g. Biskup je svečano posvetio novi mramorni Gospiin oltar u nadžupskoj Crkvi na Širokom Brijegu uz brojno prisustvo klera i pobožnog puka.

Broj: 268/63.

P A P I N A S V I J E Ć A.

Sv. Otac svake godine blagosliva na Svijećnicu svijeće, koje mu poklone razni rimski kolegiji i ustanove. Te svijeće Papa kasnije poklanja raznim crkvama širom svijeta. Ove godine Sv. Otac je poklonio jedan dio tih svijeća biskupijama Srednje Evrope, u kojima se posebno slavi uspomena Sv. Ćirila i Metoda. Jednu takvu svijeću dobila je ovih dana i naša biskupija, pa smo Sv. Ocu na toj njegovoj pažnji od srca zahvalni.

USKRSNA ČESTITKA ORDINARIJA.

Svima svećenicima, redovnicima i redovnicama te svemu vjernom puku u biskupiji želim od svega srca SRETAN USKRS! Neka Uskrsli Spasitelj dadne svima nama nesalomivu vjeru, da je otvoreno i junački ispovjedamo i po njoj živimo; nepokolebivo ufanje, da nikave patnje ni stradanja ne smetu nas u težnji za vječnom domovinom; neka zapali u nama golem plamen svoje ljubavi, da bude uvijek spravan sebe i svoje za Isusa dati, kako je On za nas svega sebe pa i samu krv svoju dao!

Mostar, dne 26. ožujka 1963.

+ P E T A R, biskup.

NAREDBE I OBAVIJESTI BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 826/63.

S V. O T A C P A P A - P A V A O V I.

ČESTITKA ORDINARIJA PRIGODOM IZBORA I KRUNISANJA.

Na blagdan presv. Srca Isusova, 22. lipnja 1963. god., kad je IVAN KRSTITELJ Kard. MONTINI izabran nasljednikom blagopokojnom Papi Ivanu XXIII, naš je preuzv. gosp. Biskup poslao iz Bijeloga Polja, gdje je sudjelovao propovijedju na proslavi glavnog godišnjeg blagdana te župe na proputovanju na kanonsku vizitaciju i sv. krizmu u župu Konjic slijedeći brzojav:

"SUA SANCTITAS PAULUS SEXTUS, PAPA, VATICANO, ROMA.

Nomine cleri populiue dioeceseos Mostar elevationem ad cathedram Sancti Petri laetissimus gratulor pro longo feliciue regno Tuae Sanctitatis vota offero benedictionem apostolicam expostulans.

Petrus Čule, Episcopus."

A prigodom krunidbe Pape Pavla VI. preuzv. gosp. Biskup poslao je slijedeći brzojav:

" SUA SANCTITAS PAULUS SEXTUS, PAPA, VATICANO, ROMA.

Missam votivam coronationis coram ingenti multitudine fidelium celebraturus Sanctitati Tuae die coronationis nomine dioeceseos Mostar vota cum filiali subiectione offero.

Episcopus Petrus Čule."

Na brzojavne čestitke našeg Ordinarija stigli su slijedeći odgovori Državnog Tajništva iz Vatikana:

1) Na brzojav od 22. lipnja:

"BISKUP PETAR ČULE, MOSTAR

Beatissimus Pater admodum gratus de votis et precibus ob susceptum summum pontificatum Tibi Tuoque clero christifidelibusque apostolica benedictione coelestium gratiarum auspice permanenter respondet. Cardinalis Cicognani."

2) Na brzojav od 29. lipnja:

"BISKUP PETAR ČULE, MOSTAR

Augustus Pontifex suaviter affectus Tuis Tuique gregis votis et precibus ob sibi collatum summum pontificatum vobis gratias agit maximas acceptumque pietatis officium apostolica benedictione permanenter rependit. Cardinalis Cicognani.

Broj: 827/63. ODLAZAK NAŠEG ORDINARIJA NA II.DIO II.VAT. SABORA I KONVERZACIJA NA VATIKANSKOM RADIU.

Nakon izbora Sv. Otac Pavao VI. u svojem prvom govoru Crkvi i svijetu na 22. lipnja rekao je izmedju ostalog i ovo:
"...Najvažnija zadaća našeg pontifikata bit će, da se svom zauzetnošću nastavi II. Vatikanski ekumenski sabor, prema kojemu su usmjerene oči svih ljudi dobre volje. To će biti glavno djelo, za koje kanimo upotrijebiti sve svoje sile, koje nam je Gospodin dao, a sve u cilju da Katolička Crkva zabliješti u svijetu kao podignuta zastava svim dalekim narodima te privuče k sebi sve ljude veličanstvom svojeg organizma, napose mladošću svojega duha, obnovljenošću svoje strukture, mnogostrukošću svojih snaga za sve "koji k njoj dolaze iz svakoga kraljevstva i naroda"(Otkriv.7,9)."

Crkva
i svet

Dosljedno toj odluci Sv. Oca, da nastavi započeti ekumenski Koncil Državno je Tajništvo obavijestilo sve biskupe: "Sanctissimus Dominus Noster Paulus Pp. VI. in audientia hac die infrascripto, impertita dignatus est ut altera periodus Sacrosancti Oecumenici Vaticani II initium habeat die XXIX mensis Septembris anno MCLXIII, Dominica XVII post Pentecostes, in festo S. Michaelis Archangeli...".

Naš dijecezanski Biskup otputovao je iz sjedišta dijeceze 9. rujna t.g. direktnim autobusom iz Mostara u Zagreb, gdje se je kraće vrijeme zadržao. Tom je prigodom posjetio dječjačko sjemenište na Šalati u Zagrebu, te konzultirao neke liječnike radi prehlade grla i nekih drugih smetnji u zdravlju. Otrputovao je u vječni grad preko Beča nešto ranije, prije početka II. dijela Sabora, jer, po kan. 340 CIC ove godine treba podnijeti Sv. Stolici kvinkvenalni izvještaj, obaviti tzv. pohod "ad limina".

Kao i prošle godine, naš dijecezanski Ordinarij boravio je u zavodu sv. Jeronima za vrijeme trajanja II. sesije ekumenskog Sabora II. Vatikanskog.

Početkom listopada preuzv. Biskup bolovao je od gripe, te njezine posljedice osjećao skoro sve vrijeme trajanja ove sesije Sabora. Ipak to ga nije onemogućilo, da manje više redovito sudjeluje na saborskim sjednicama. Dne 14. listopada trebao je nastupiti u saborskoj auli, ali zbog gripe nije taj dan mogao održati svoj govor, pa je napisani tekst govora pročitao preuzv. gosp. Dr. Frano Franić, splitsko-makarski biskup. Dne 15. odnosno 17. studenoga, preuzv. gosp. Biskup obratio se svim slušačima hrvatske emisije vatikanskog radija o ciljevima i željama Koncila u pogledu kršćanskog puka, što u cijelosti ovdje donosimo:

- KONCIL PONOVO ZASJEDA VEĆ PREKO MJESEC DANA. BISTE LI NAM, PREUZVIŠENI, MOGLI NEŠTO REĆI O TOM RADI ZA SLUŠATELJE NAŠEGA RADIJA?

- Vrlo rado. Koncil je uglavnom pretresao pitanje Crkve i njezina članstva. Koncil je svijestan, da samo Crkva može uspješno liječiti rane današnjega čovječanstva, ne samo zbog svog bogatnog iskustva kakva najstarija ustanova na zemlji, nego još više zbog toga, što u Crkvi kao Božjoj ustanovi ključaju vrhovi božanskoga života.

Ali da bi Crkva mogla tu svoju misiju u današnjem svijetu uspješno izvršiti, potrebno je da učvrstimo naše redove, svima odredi njihovo pravo mjesto, pa sve pozove da izvrše dužnost, koju im Bog i njihova vjera nameću u današnjem svijetu. Sako složenom zajedničkom akcijom možemo se cilju postići. Koncil je stoga govorio o položaju i dužnostima biskupa, pa svećenika i redovnika, te o položaju, pravima i dužnostima kršćanskoga puka. Naročito je važno što je Koncil rekao glede kršćanskoga puka, jer puk sačinjava preko 99% ukupnoga članstva u Crkvi i bez punog učešća vjernog puka nemoguće je svaki širi zahvat Crkve u život današnjega čovječanstva.

Kršćanski puk predstavlja jednu ogromnu snagu, samo nažalost malo iskorišćenu. Zamislite, kad bi 550 milijuna katolika, koliko ih danas ima u svijetu, stalo složno jurišati na neto svojih molitvama, zar bi te molitve mogle ostati neuslišane? I kad bi svih 550 milijuna stalo zajednički nastupati, zar se od toga nastupa ne bi tresla cijela zemlja i rašile sve prepreke kraljevstvu Božjem na zemlji, kao što su se porušili jerihovski zidovi kad je Jozua s izraelskim narodom oko njih obilazio? Pa kad bi svi ti milijuni ustali kao jedan čovjek na obranu evanđeoske istine, kako bi to zajedničko svjedočanstvo preko noći izmijenilo javno mišljenje svijeta?!

- NA KOJI NAČIN NADASE KONCIL DATI TAJ ODLUČNI POTICAJ I IMPULS KRŠĆANSKOM PUKU?

Ponajprije tako, da mu u pamet dozove njegovo veliko kršćansko poslanje. Nije kršćanski puk u Crkvi tek drugorazredna vrijednost. Nije Crkva kao neka zemaljska armija, u kojoj bi svećenici kao oficiri zapovijedali, a vjernici kao vojnici samo slušali.

Crkva je velika Božja obitelj, a članovi obitelji svi su ravnopravni i sve im je zajedničko. Po krštenju svi smo mi obukli Krista i svi smo u Kristu jedno. Ne smiju vjernici misliti, da je stvar Crkve samo stvar svećenika, jer vjera i Crkva zajednička je stvar i svi kršćani moraju se za nju jednako zalagati - svatko u svom zvanju. Po sakramentima krsta i potvrde svaki je od nas primio neprocjenjivi talenat božanskoga života i taj talenat ne smije ostati neiskorišćen. Onaj sluga iz Evanđelja, koji je primljeni talenat zakopao, bio je strogo kažnjen. Treba primljene milosti iskoristiti u aktivnom radu za Boga, Crkvu i neumrle duše. Moramo biti živi, a ne mrtvi članovi Kristova tijela!

- PA KAKO RAZVITI TAJ ŽIVOT MILOSTI, KOJI SMO PO SAKRAMENTIMA DOBILI?

Na dva načina. Posvećujući sebe putem kršćanskog života, a zatim posvećujući i druge preko kršćanskoga apostolata. Dakle najprije moramo posvećivati sebe. Pogrešno je mišljenje, da su samo duhovne osobe pozvane na svetost. Svaki je kršćanin pozvan. I to ne nekim drugim načinom, nego upravo putem vršenja svoga zvanja. Prema odredbi Božjoj muž i žena se posvećuju živeći u međusobnoj ljubavi i vjernosti. Roditelji se posvećuju radjanjem i dobrim uzgojem djece. Težak se posvećuje topeći znojem svoju njavu i vadeći iz nje žuljevima kruh svojoj obitelji, radnik se posvećuje obrađujući savjesno u tvornici ili rudniku, djak pohađajući školu, vojnik braneći svoju domovinu. Ali da se zbilja posvete vršeći svoje staleške dužnosti, potrebno je 1) da se teškog grijeha čuvaju, jer što se u grijehu čini, pred Bogom ne vrijedi, 2) da svoj posao obavljaju s dobrom nakanom na slavu Boga i u jedinstvu s Isusom, 3) da u poslu ne budu površni ni mrzovoljni, nego da savjesno i pošteno svoj posao rade, 4) da uz posao svaki dan i Bogu se mole - ne treba ta molitva biti duga, ali mora biti iz srca -, da nedjeljom pobožno slušaju sv. misu, da u određenim rokovima primaju i sv. sakramente, 5) da teškoće i križeve života predano u volju Božju podnose. Tko po ovim načelima provodi svoj život u svijetu, taj je na putu svetosti, pa može biti proglašen i svecem, kao što uistinu imamo svetih seljaka, radnika, sluškinja, vojnika, udovica, pa i osoba, koje su cijeli život u braku provele.

- NA KOJI NAČIN, PREUZVISENI, DA KRŠĆANI U SVIJETU USPJEŠNO VRŠE APOSTOLAT?

Najprije molitvom. Mnogima fali samo zadnja milost, da prigrle pravu vjeru ili da se prodju grijeha. Bog čeka od nas, da mi tu milost svojom molitvom ishodimo, jer on želi da ljude spasava preko ljudi. Molimo stoga svaki dan za obraćenje grješnika osobito umirućih, te nevjernika. - Poslije molitve dolazi apostolat dobrog primjera. Veliki kršćanski socijalni radnik Ozanam obratio se gledajući u Parizu glasovitog učenjaka Impéra, kako u crkvi pobožno moli kronicu. Svojim dobrim primjerom mi možemo mnoge mlake duše pobuditi na revan kršćanski život, svojim odlučnim kršćanskim nastupom spriječiti čemo da se barem u našoj prisutnosti ružno ne govori i da se vjera ne ismjeiva. - Koliko bi naše crkve bile punije, kad bi svatko od nas nastojao, da sa sobom na misu ili na sv. sakramente dovede po jednu osobu, koja se vjerski zanemarila. Djak bi mogao dovesti svoga druga djaka, radnik radnika i. t. d. - Napokon i bolest je sredstvo i to veliko sredstvo apostolata. Isus je upravo svojom mukom spasio svijet. Svi mi bez razlike puno trpimo. Neki su i godinama prikovani uz bolesnički krevet. Zašto sve te patnje ne prikazivati Bogu za procvat sv. vjere, za obraćenje grješnika posebno umirućih te za druge plemenite nakane. Kad bismo svi tako pravo kršćanski živjeli i dobar primjer davali, te apostolat vršili, ubrzo bi se lice zemlje na bolje izmijenilo, ovaj bi svijet ubrzo postao raj na zemlji, drugi Eden! Nestalo bi grijeha, Ime bi se Božje posvuda poštivalo. Svaka vlast, jer dolazi od Njega, vršila bi se jedino u skladu s Njegovim svetim zakonima. Ljudska osoba i čast smatrala bi se svetinjom. Ne bi bilo ubistava, ni krađa, niti nepravednih plaća, ni nemorala ni kleveta, ni ratova ni klasne borbe.

Mogli bismo zatvoriti sve tamnice, lokinuti sudove, raspustiti vojsku i policiju. Ne bi više trebalo da nadružavanje troši nacionalni dohodak, niti bi bilo potrebno smrtonosno oružje, da ubija mladost. Posvud bi vladala pravda i ljubav i mir među narodima. A za timo uprav i ide Kristovo Evanđjelje; taj visoki ideal hoće Crkva preko ovog Koncila, da dozeve ljudima u pamet i da sve potakne, da ulože krajne napore, da bi se barem približili tome idealu, kad ga zbog svoje slabosti ne možemo potpuno ostvariti!

- ČIME ŽELITE, PREUZVIŠENI, ZAVRŠITI OVAJ SVOJ NAGOVOR? -

Pozivom svima slušateljima ove hrvatske emisije vatikanskog radia i uopće svim sinovima hrvatskoga naroda, da poslušaju glas Koncila, pa da ubuduće provode pravi kršćanski život i da pobudno i apostolski djeluju u svojoj okolini.

Ali nada sve želim ovaj poziv uputiti svojim dragim biskupljanima u kršnoj Hercegovini te u ravnom Duvnu. Neka ostanu postoja- ni u djelovskoj vjeri. Neka žive pravi kršćanskim životom. Neka budu dostojni sinovi svoje vjere i domovine. Neka ljube kršćanskom ljubavlju narod iz kojeg su nikli i zemlju, gdje su se rodili. Pa neka ne napuštaju svoje rođne grude, jer tuđe sunce ne grije onako blago kao domaće sunce i tuđi zrak nije onako pogodan kao zrak kraja, gdje smo se ~~xxxxxx~~ rodili. Istina, teško je u kršu živjeti. Ali teškoće čeliče čovjeka, čine ga otpornijim i plemenitijim.

Na koncu moj pozdrav i blagoslov svima slušateljima, poseb- no djeci, koja dobro kršćanski nauk uče, roditeljima, koji djecu pra- vilno odgajaju, te rodbini, znancima i prijateljima, svojim suradnici- ma svećenicima, redovnicima i redovnicama, svećeničkom podmlatku po- sjemeništima. Bog bio sa svima i na sve izliće obilje svaga blagoslo- va!

Broj: 828/63.

MOLITVE ZA SRETAN ZAVRŠETAK II. VATIKANSKOG SABORA.

Sv. Otac Pavao VI. u svojoj "ADHORTATIO APOSTOLICA ad universos Episcopos pacem et communionem cum Apostolica Sede habentes de felici exitu Concilii Oecumenici Vaticani II. precibus et poenitentiae operibus impetrandu" pod naslovom "CUM PROXIMUS" od 14. rujna o.g. među ostalim i ovo piše: "Budući da je tako golem rad, koji treba svršiti na slijedećem zasjedanju Sabora i jer se radi o stvarima, koje zasijecaju u samu bit Crkve, tople Vas pozi- vamo, Časna braćo, da stado, koje je svakome od Vas povjereno, bude na to odgovarajućim načinom pripravljeno i duhovno spremno. Idući tragovima Našega Predšasnika Ivana XXIII., koji je neumorno o- pominjao da kršćanski narod isprosi od Boga obilne plodove za Koncil, posebno molitvama i pokorom, i mi Vam živo preporučujemo ova tako važna djela pobožnosti... Duboko smo uvjereni, Časna braćo, da treba u to natjecanje kršćana u molitvi i pokori staviti nadu za obilne du- hovne plodove, koje će donijeti Koncil, a koji je prije svega djelo Duha Svetoga. Sve što je moguće, ljudski govoreći, učiniti, treba ispu- niti za održavanje takvog Koncila. Da se postigne potpuno i trajno poduzeti cilj, ne će toliko pridonijeti ispravno održavanje koncilskih sjednica, niti pronicljivost rasprava, niti studije, koje su marljive pripremali koncilski oci, nego će to biti pobožne i stalne molitve, tjelesne žrtve i duhovni prinosi Bogu, svetost života, djela pobožnosti, to jest sva ona sredstva pomoći, kojima se Crkva uvijek utjecala i danas se utječe, kad se radi o začetku, koji se odnosi na slavu Božju, spas duša i duhovnu korist čovječanstva.

Prije svega dakle treba insistirati na pobožnim i ustrajnim molitvama, javnim i privatnim; treba moliti Boga, da svojim nadnaravnim svijetlom prosvijetli pamet onih, koji će svojim znanjem i savjetima prirediti odluke Koncila. Taj je oblik pomoći pristupačan svim vjernicima, lagan i uspješan, te ga stoga tražimo od svih.

Da to nastojanje u molitvama bude što plodonosnije, ostavljajući svakome slobodu u izboru oblika i načina, ipak bismo neke veoma srdačno preporučili. Pozivamo sve vjernike, da ponovno mole onu molitvu, koju je napisao Papa Ivan XXIII. za sretan uspjeh Koncila. Propisujemo također da se u svim misama latinskog obreda uzima Kolekta o Duhu Svetome. U molitvama neka prednjače svećenici, sjemenarci i vjerske organizacije; s njima će se natjecati i vjernici - lajci. Naša je živa želja, da veliko mnoštvo vjernika u molitvi, raširenih po cijelom svijetu, raste iz dana u dan brojem, milošću i kreposti-
ma; to će biti, ako se molitvama pridruži neporočnost života i ako molitve budu popraćene duhom iskrene ljubavi...."

Uvjereni smo, da su naši župnici i svećenici od početka II. Vatikanskog Sabora s vjernicima neprestance molili za uspjeh Koncila.

Uvjereni smo, da se je molilo i za dijecezanskog Ordinari-
ja, koji po svojoj dužnosti sudjeluje na II. Vatikanskom Saboru.

Ali ovim potičemo i molimo, da se ne sustane u molitvama za sretan završetak Sabora. Često puta razmišljajmo i govorimo vjernici-
ma o onim mnogobrojnim pozivima i motivima, koje je blagopokojni Ivan XXIII Dobri iznosio u svojim nagovorima i pismima; meditirajmo ono, što smo gore naveli iz "Adhortatio Apostolica" Pape Pavla VI. o potrebi molitve i žrtve. Pozivajmo vjernike s oltara i u sv. ispo-
vijedi, da se pojedinačno mole, a napose u svojim zajedničkim obiteljs-
kim molitvama za sretan završetak Koncila. Prednjacimo mi sami u tome svojim vjernicima, napose nedjeljom kod pučke sv. mise. Koliko pastoralne mogućnosti i vrijeme dopušta, molimo s vjernicima zajedno onu molitvu, koju je sastavio Ivan XXIII, a koju Papa Pavao VI, želi, da se i dalje moli.

Molimo mi svećenici redovito i onu molitvu prije Božanskog Oficija, koju je sastavio Papa Pavao VI, i koja je otisnuta u VJESNIKU Djakovačke biskupije za mjesec studeni ove godine. Prepišimo je na papirić ili sličicu, držimo to kod invitorija u brevijaru, da nam uvijek bude presentna, kad počnemo moliti svoj Oficij.

Sa završetkom II. Sesije Koncila 4. XII. 1963. g. otpada od Pape naredjena kolekta DE SPIRITU SANCTO, a stupa na snagu naša di-
jecezanska imperata od 31. VIII. 1963. g. broj: 624/63:

ponedjelikom: PRO PAPA;

srijedom: DE SPIRITU SANCTO.

Broj: 829/63.

GOVOR SV. OCA PAPE NA ZAKLJUČNOJ SVEČANOJ SJEDNICI II.
SESIJE II. VAT. SABORA 4. prosinca 1963. g.

Časna braćo! Evo je došao čas, da završimo ovu drugu sesiju našega velikoga sadašnjega ekumenskoga Koncila.

Već dugo traje Vaše odsustvo od vaših stolica, gdje sveta služba traži vašu prisutnost, vaše vodstvo, vaše revne pastoralne na-
pore. Vaš je posao bio ovdje težak, neprekidan i dugotrajan zbog cere-
monija, studija, sastanaka ove koncilske periode. I mi smo upravo stu-
pili u sveto vrijeme Adventa, koje nas priprema da dostojno proslavi-
mo sveto rođenje Isusovo, svetkovinu koja se svake godine ponavlja i koja je uvijek jednako uzvišena, divna i pobudna. I za vrijeme tako važne i zanosljive proslave neizrecive tajne Utjelovljenja Božje Riječi nitko se od nas ne smije podavati drugim mislima, pa kako one još bile uzvišene i svete, niti ostajati u nekoj drugoj stolici, ma kako ona bila slavna i časna, nego svatko od nas ima slaviti liturgij-
ske tajne tamo, gdje je Providnost svakome od nas povjerila svoju Crkvu, jednu svoju zajednicu, jednu svećeničku i pastoralnu dužnost.

Moramo stoga po drugi put prekinuti kod ovoga veličanstvenoga sinoda, moramo se jedan od drugoga bratski oprostiti, moramo još jednom iskusiti neumoljivi tok stvari koje vrijeme radja i guta, moramo se rastaviti, nakon što smo proživjeli vesele dane i zgode vanrednog bratskog razgovora.

Ali to ne može biti, a da prije Bogu ne zahvalimo za dobročinstva, koja nam je udijelio u ovoj prigodi i preko nje. Niti možemo biti da ne zahvalimo svima, koji su uzeli učešća u ovoj koncilarnoj sjednici, pa su na pozitivan način doprinijeli njegovu sretnom odvijanju. Na poseban način izrazujemo našu zahvalnost Predsjedništvu Koncila, Moderatorima, osobito Tajništvu, kao i Komisijama, stručnjacima, predstavnicima štampe i televizije, te onima, koji su uredili ovu baziliku, kao još i onima, koji su pružili gostoprimstvo i razne usluge koncilskim Ocima. Zatim posebnu hvalu duguje im onim Ocima, koji su htjeli dati svoj doprinos za ogromne troškove, koje iziskuje dobra organizacija jednog ovakvog događaja ili su sa bratskom ljubavi pomagali svojoj potrebnoj subraci ili su pak doprinijeli za neizmjerne potrebe Crkve te za potrebe žrtava u nedavnim nesrećama.

Prije nego što zaključimo ovaj svoj rad, bilo bi zgodno, da napravimo bilancu i da zajednički promotrimo razvoj zasijedanja i njegove rezultate. Ali to bi nas daleko odvelo. A ne bismo mogli svega ni opisati, jer mnogi aspekti ovoga Koncila spadaju na područje milosti i na nutarnje kraljevstvo duša, kamo nije uvijek lako zaći, te budući da mnogi rezultati izvršenih radova nisu u ovaj čas još zreli, nego kao sjeme bačeno u brazdu očekuju od budućnosti i od daljneg misterioznog sudjelovanja Božje dobrote svoj djelotvorni i plodonosni razvoj.

Ipak, da ne bi izgledalo kao da napuštamo ovu svetu dvoranu Koncila bez zahvale za Božja dobročinstva, odakle je ovaj Koncil proizišao, reći ćemo prije svega samima sebi, da su neki ciljevi, koje si je Koncil postavio, barem djelomično već postignuti. Crkva je htjela, da unaprijedi svijest i spoznaju same sebe, pa evo ona je u samom zboru svojih pastira i učitelja otpočela duboku meditaciju o tajni, odakle ona vuče svoj početak i svoju bit. Meditacija još nije zaključena, ali sama poteškoća da se zaključi, očituje nam dubinu i širinu te nauke, pa nuka svakoga od nas, da nastoji shvatiti i izraziti tu nauku na način, kako ne bi moglo izostati, da s jedne strane ne dovede naše duše, a također i duše vjernika, koji pažljivo prate naš rad, do onoga Krista, od kojeg nam dolaze svi darovi i kojemu želimo sve podvrgnuti: "Reconciliare omnia in ipsum" (Col. 1.20); a s druge strane da ne poveća našu radost, što smo i mi sami pozvani, da budemo članovi toga presvetoga mističnoga tijela Kristova, te našu međusobnu ljubav, koja je princip i zakon života Crkve. Radujmo se, braćo! Jer kad je uopće Crkva bila tako svijesna same sebe, kad je bila tako puna ljubavi do Krista, kad li tako sretna i složna? Kad tako spremna da slijedi Krista, tako voljna da vrši svoju misiju? Veselimo se, braćo, jer smo naučili međusobno se spoznavati i međusobno općiti, pa premda smo bili jedni drugima kao stranci, postali smo prijatelji. Nismo li ovdje osjetno iskusili riječi sv. Pavla, koje upravo definiraju Crkvu: "Jamnon estis hospites et advenae, sed estis cives sanctorum et domestici Dei, superaedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu?" (Ef. II, 19-20). Pa zar možda ne uvidjamo, ako se bude usavršio kanonski zakon, koji upravlja Crkvom, da će u dva smjera ići njegov napredak: da prizna svakoj osobi i svakom staležu veće dostojanstvo i veću moć razvoja, te u isto vrijeme da pojača kao po unutrašnjoj sili ljubavi, sklada i međusobnog poštivanja, vlast, koja hijerarhično povezuje zajednicu vjernika? Moramo priznati, da je ovaj Koncil velika stvar, veliki dar Božji svojoj Crkvi, ako su tako odlučno usmjerene naše duše prema tim mislima i tim odlukama.

Nadalje, ako se pitamo, kakvi su bili poslovi Koncila, ponovno se moramo radovati, što je sudjelovanje Otaca kod toga bilo tako brojno, tako požrtvorno, tako snažno. Pa i sada pogled na ovu baziliku, ispunjenu ovom našom časnom i brojnom skupštinom, napunja naša srca divljenjem, pobožnošću i duhovnom radošću. Drago nam je, što vidimo ovdje prisutne poštovane posmatrače, koji su bili pozvani da ovdje prisustvuju i koji su poziv tako ljubazno prihvatili. Ne manju utjehu pružili su našem očinskom srcu auditori (slušači), premili sinovi, koji su doduše u šutnji ali sa sinovskom odanošću

bili tu prisutni kao predstavnici ogromnih četa katoličkog lajikota, koji suradjuje sa crkvenom hijerarhijom na širenju kraljevstva Božjega. Sve u ovoj auli i ovom prigodom postaje simbolično i nama govori; i sve ovdje je znak Božjih namisli, sve je predznak božanskih nada.

Jednako zadovoljstvo pribavlja nam način, na koji se odvija la djelatnost ovoga Koncila; ne moramo li našu zahvalnost očitovati Ocem saborskog, predsjedništva, Moderatorima, Tajništvu Koncila, komisijama i stručnjacima, koji su nam pomagali svojim radom i savjetima?

Dvije stvari obzirom na tu djelatnost Koncila ovdje ćemo istaknuti: da je bila dosta naporna i načasve slobodna, u svom izražavanju. Smatramo, da zaslužuje, da se naglasi ova dvostruka odlika, koja karakterizira ovaj Koncil i koja će služiti primjerom za budućnost: ovako postupa danas Sveta Crkva u najuzvišenijem i najznačajnijem času svoje djelatnosti - intenzivno i spontano.

Naše zadovoljstvo nije ni najmanje umanjeno činjenicom, što je bilo različitih, mnogovrsnih, pa i oprečnih mišljenja, koja su došla do izražaja u koncilskim diskusijama. To dokazuje dubinu diskutiranih predmeta, interes s kojim je diskusija praćena, i kako smo gore rekli, slobodu, s kojom se diskutiralo.

Naporna i zamršena diskusija uostalom nije ostala bez ploda, jer je jedan predmet, o kojem se najprije diskutiralo i koji je u jednom izvjesnom smislu prvi po svojoj nutarnjoj vrijednosti i važnosti za život Crkve, naime onaj o svetoj liturgiji sretno završen, pa će biti od nas danas svečano proglašen. Naša se duša raduje ovome uspjehu. Mi u tome gledamo priznavanje ljestvice o vrijednostima i dužnostima: Bog na prvom mjestu, molitva naša prva dužnost, liturgija prvi izvor božanskoga života nama danoga, prva škola našega duhovnoga života, prvi dar, koji možemo pružiti kršćanskom puku, koji zajedno s nama vjeruje i moli, i prvi poziv svijetu, da složno prihvati blaženu i istinsku molitvu, pa da osjeti neizrecivu životvornu snagu, koja dolazi otale, ako s nama zajedno pjeva Božju hvalu i ljudske nade po Kristu našem Gospodinu i u Duhu Svetom.

Bit će dobro, ako budemo smatrali kao veliko blago ovaj plod našeg Koncila, koje ima da animira i karakterizira život Crkve. Jer je Crkva u stvari jedno duhovno društvo, ona je molitvena zajednica, ona je puk sa bujnim nutarnjim duhovnim životom, koji se hrani vjerom i milošću. Ako sada želimo pojednostavniti naše liturgijske obrede, ako nastojimo učiniti ih što razumljivijim vjernom puku i što bližim njegovu današnjem govoru, mi ni najmanje ne namjeravamo umanjiti vrijednost molitve niti je zapostaviti drugim poslovima duhovne pastve, niti sniziti njezinu izražajnu moć i njezin umjetnički zanos. Nasuprot mi želimo, da liturgiju učinimo što čišćom, što nepatvorenijom, što bližom njezinim izvorima istine i milosti, što poćesnijom, da postane duhovna baština puku.

Da bi se to postiglo, hoćemo, da nitko ne unosi u službenu molitvu Crkve privatne reforme ili zasebne obrede, da nitko si samovoljno ne prisvaja prava anticipirati po svojoj volji primjenu liturgijske konstitucije, koju danas proglašujemo, prije nego što budu izdane primjerene i auktoritativne instrukcije, i dok reforme, koje će primijeniti postkoncilijarne komisije ne budu službene i dobrene. Ljepota crkvene molitve i njezina koralna skladnost to je stvar, koju nitko ne smije poremetiti niti oštetiti.

Drugi plod, i to ne od male vrijednosti, našega Koncila jest Dekret o sredstvima društvenoga općenja, što služi kao dokaz za sposobnost Crkve, da poveže unutarnji život s vanjskim, kontemplaciju s akcijom, molitvu sa djelatvornim apostolatom. Nadamo se, da će i ovaj koncilski uspjeh poslužiti, da bude putokaz i poticaj za brojne načine djelatnosti u vršenju pastoralne službe i za katoličku misiju u svijetu.

Možemo ubrojiti među plodove Koncila također one brojne ovlasti, za koje smo, da bi se unaprijedili pastoralni ciljevi samoga Koncila, u ispravi razdijeljenoj pojedinim Ocima izjavili, da spadaju u kompetenciju Biskupa, imajući kod toga posebni obzir na Biskupe sa redovitom jurisdikcijom.

Još to nije sve. Koncil je mnogo radio. Kako dobro znate, on je naćeo mnoga pitanja, ćija su riješenja načelno već fiksirana u autorativnim izjavama, koje će u svoje vrijeme, kad bude dovršen rad o predmetima, na koje se odnose, biti propisno objavljene.

Druga pitanja ostaju otvorena za novi studij i za novu diskusiju, pa mi se nadamo, da će treća slijedeća sesija u jesen buduće godine, privesti ih sretno kraju. Poželjno je, da se dulje pozabavimo tako važnim problemima, te da kompetentne komisije, u ćiju važnu pomoć mi toliku nađu polažemo, pripreme, uzevši u obzir mišljenje izraženo od koncilskih Otaca, naroćito u generalnim kongregacijama, za buduće koncilske sastanke obrasće temeljito proućene, toćno formulirane, zgoćno zbijene i skraćene, na način, kako će diskusija, uvijek slobodna, biti što lakša i što kraća.

Takvo je na primjer pitanje o Božjoj objavi, na koje će Koncil dati odgovor, koji će ujedno predstavljati obranu svetoga poklada Božje istine protiv zabluda, zloperaba i sumnja, koje ugrožavaju njegovu objektivnu vrijednost, i biti direktivom biblićkim, patristićkim i teološćim studijama, koje će katolićka misao, vjerna crkvenom ućiteljstvu i potpomognuta svim dobrim modernim znanstvenim pomagalicama, sa žarom, razboritošću i pouzdanjem promicati.

Takvo je takodjer veliko i sloćeno pitanje Episkopata, koje logićki i po svojoj važnosti zauzima prvo mjesto na ovom drugom ekumenskom Vatikanskom Koncilu, koji je, što nikad ne smijemo smetnuti s uma, prirodni nastavak i dopuna prvoga Vatikanskoga Koncila. Usljed toga ovaj Koncil ima za cilj razjasniti na boćanskoj ustanovi zasnovanu narav i funkciju Episkopata, ne u protivnosti, nego u potvrdu vrhovnih, Kristom danih prerogativa i priznatih Rimskom Prvosvećeniku, kojima se njemu povjerava sva potrebna vlast za opću upravu Crkve. Cilj je Koncila, da razjasni položaj Episkopata prema zamisli našega Gospodina i u autentićnoj tradiciji Crkve proglašujući, koje su njegove ovlasti i naznaćujući, kako se one inaju upotrebljavati kako od pojedinaca tako i od cijele zajednice, na način da se dostojno ilustrira eminentna pozicija samoga Episkopata u Crkvi Boćjoj, ne kao neovisna institucija, niti kao odijeljena, a još manje kao protivna Vrhovnom Pontifikatu Petrovu, nego s Petrom i pod Petrom ima da sudjeluje za zajednićko dobro i vrhovni cilj same Crkve, tako da iz toga proizidje hierarhijska organizacija pojaćana, a ne oslabljena; povećana a ne usporena; unutarnja suradnja; osnaćena a ne umanjena njezina apostolska učinkovitost; rasplamsana a ne prigušena međjusobna ljubav. Mi oćekujemo od Koncila, da o tako važnom predmetu rekne svoju rijeć, koja će donijeti jasnoću i pojaćanje.

Pa isto tako glede sheme o Blaćenoj Djevici Mariji mi se nadamo najboljem riješenju, dolićnom ovom Koncilu, to jest, jednostužno i najjedanije priznanje potpuno povlaštenog položaja, što ga Majka Boćja zauzima u Svetoj Crkvi, koja je glavni predmet sadašnjega Koncila: poslije Krista njezino je mjesto u Crkvi najuzvišenije, a ujedno nama najbliće, tako da je možemo poćastiti s naslovom "Majka Crkve", u njoj na slavu a nama na korist.

I poslije ovih pitanja, kojih se je Koncil već dotakao, ostaju još mnoga druga, koja on nije mogao pretresati. Ipak su i ta pitanja bila proućavana. Pobrinut ćemo se, da se ta pitanja podvrgnu ponovnom dubakom ispitivanju, kako bi se na slijedećoj sesiji Koncila mogle predloćiti kraće sheme i tako obradjene, da će sam Koncil bez poteškoće moći donijeti svoj sud o nekim temelinim propozicijama, ostavljajući postkoncilićjarnim komisijama, da te principe potanje obrazloće i da povuku iz njih zakljućke. Izmedju tih komisija glavni posao imat će bez sumnje komisija, koja će imati zadaću izraditi nove Kodekse, kako za latinsku tako i za istoćnu Crkvu. U tom poslu, koji će slijediti iza Koncila, bit će nam dragocjena suradnja Episkopata, koja će se odvijati u novim oblicima, kako ih sugeriraju potrebe i organićka narav Crkve. Mi ćemo stoga vrlo rado izabrati medju Biskupima cijeloga svijeta i redovnićkim zajednicama, kako je to bilo ućinjeno za pripravne koncilske komisije, istaknutu i iskusnu Braću, koji će zajedno sa kompetentnim ćlanovima Kardinalskog Kongregacićja pod svojim savjetom kako da se stave u zgodne.

speci-
će nam
Rimsko
voda-
ne

i specifične norme opći zaključci Koncila. I na taj način iskustvo će Nam pokazati, kako da, bez i najmanjeg uštrba za prerogative Rimskoga Prvosvećenika definirane od I. Vatikanskog Koncila, pod vodstvom Božje Providnosti predana i iskrena suradnja Biskupa postane što uspješnija za dobro opće Crkve.

Zaključimo stoga ovu koncilsku sesiju ističući sve ono, što ima pozitivnu vrijednost: ova sesija radila je mnogo, dovršila je neka poglavlja svoga ogromnoga posla, uputila je na dobar put obradu mnogih drugih važnih poglavlja, pokazala je, kako su se mogla razna mišljenja slobodno očitovati, pokazala je potrebu i mogućnost da se diskusijom postigne jednodušnost u temeljnim pitanjima, očitovala je, kako svi istinski i čvrsto stoje uz dogmatske istine, koje sačinjavaju dio doktrinalne baštine Crkve, nadalje, ona je pobudila u svima nama onu ljubav, koja u nama ne smije nikad biti odijeljena od traženja i priznanja istine, ona je uvijek imala pred očima pastoralne ciljeve ovoga Koncila, ona je postojano tražila načine i izraze, koji bi mogli približiti nama rastavljenu braću, ona je svaki svoj čin popratila molitvom Bogu, izvoru sve naše nade.

Ali uza sve to ona ostavlja u nama još življu predodžbu o tome, koliko još toga preostaje da se dovrši, i jaču svijest dužnosti, da Crkvu učinimo još više sposobnom, da modernom svijetu donese svoju poruku istine i spasenja. Mi nismo zaboravili prilike današnjega vremena niti je oslabila naša ljubav prema čovječanstvu, usred kojega živimo. I tjeskobnu brigu za što djelotvornijom ljubavi mi ćemo ponijeti u svojim srcima vraćajući se svaki svojem sjedištu i svojim običnim poslovima. I prije nego Koncil stane raspravljati o problemima modernoga apostolata, mi svi možemo reći, da znamo rješenja, jer je naučavanje Crkve u tom pogledu već i obilno i jasno, i primjer onih boljih među našom Braćom već nam pokazuje putove: ne bismo li mogli već sada, kad se vratimo s ovoga Koncila, dati dokaza povećane pastoralne revnosti noseći svojim vjernicima i svima, koji nas budu slušali, riječ pobude i oduševljenja? Ne bismo li mogli već odsada, i da to bude kao priprava za buduću sesiju, učiniti intenzivnijim svoj unutarnji život i budnije slušati riječ Božju? Ne bismo li mogli ponijeti svome kleru poruku revnosti i ~~mladeži~~ ljubavi? Našim vjernicima svjetovnjacima donijeti pozdrav pun srdačnosti i pouzdanja? Mladeži uputiti poziv, koji sadrži nadahnuće? Ljudima znanosti jednu zraku istine? Radnom svijetu poruku punu nade i ljubavi? Siromasima prvo blaženstvo Evanđelja?

Po našem mišljenju nema efektivnijega načina nego što je predano vršenje službe, da nas osposobi, da po volji Božjoj zaključimo veliki Koncil sa praktičnim i spasenjskim odredbama.

/ Dovolje tekao je Papin govor točno prema tekstu, koji su svi Biskupi dobili pred početak sjednice u prijevodu na glavnim svjetskim jezicima. Ali sada je nastupila improvizacija, koja je ne samo saborske Oče, nego i cijeli svijet iznenadila. Papa je otvoreno najavio, da u najskorije vrijeme kani poći u Svetu zemlju na hodočašće. Evo tih Papinih riječi, koje čine zaključak njegova velikog govora pred koncilskim Ocima/:

A sada dopustite mi još jednu posljednju riječ, da vam saopćim odluku, koja odavno sazrijeva u našoj duši i koju smo odlučili danas objaviti pred jednom ovako izabranom i odličnom skupštinom.

U Nama je tako živo uvjerenje, da je za sretan svršetak Koncila potrebno pojačati molitve i dobra djela, da smo odlučili nakon zrelog promišljanja i mnogih molitava, da sami podjemo na hodočašće u zemlju Isusa, našega Gospodina. Stvarno namjeravamo uz pomoć Božju slijedećega siječnja poći u Palestinu, da osobno odamo počast na svetim mjestima, gdje se je Krist rodio, živio, umro pa uskrsnuvši uzašao na nebo, prvim misterijima našega spasenja: Ujeloavljenju i Otkupljenju.

Vidjet ćemo ono blagoslovljeno tlo, odakle je Petar krenuo na put i kamo se nije više povratio nijedan njegov nasljednik. Mi ćemo se tamo povratiti ponizno i na vrlo kratki rok u znak molitve, pokore i obnove, da prinesemo Kristu Njegovu Crkvu, da

pozovemo u nju - jednu i svetu - rastavljenu braću, da izmolimo Božje milosrdje u korist mira među ljudima, koji u ove naše dane još uvijek pokazuje da stoji na slabim i drhtavim nogama, da se molimo Kristu i Gospodinu za spas cijeloga čovječanstva. Neka bi Presveta Djevojačica vodila naše korake, a apostoli Petar i Pavao i svi sveci s neba dobrohotno nas pomagali. I kao što ćemo mi sve vas nositi u svojoj duši za vrijeme toga pobožnoga putovanja, tako i vi, časna Braćo, pratite Nas svojim molitvama, da bi ovaj Koncil mogao se sretno završiti na Kristovu slavu i na dobro Njegove Crkve.

Svima zahvaljujemo i sve pozdravljamo, te se sa zahvalnošću i poštovanjem opraštamo od posmatrača; pozdravljamo također i drage auditore i sve, koji su za ovaj Koncil molili i radili. Sa posebnom dobrohotnošću ali i žalošću upućujemo Našu misao Našoj Braći u Episkopatu, koji su odsutni i koji trpe tjeskobu, koje bismo tako rado htjeli zagrliti i čije su molitve posvećene patnjom - to smo sigurno efikasno doprinijele dobrom uspjehu radova ove druge sesije. Njima upućujemo Naše očinsko sjećanje i poticaj, da ustraju u vjernosti Kristu i Njegovoj Crkvi, pa im šaljemo Naš najposebniji blagoslov. Također naš blagoslov sa dobrim željama kao залог nebeskih darova šaljemo svima katolicima, koji su rasvijetljeni od Krista Spasitelja; a za sve ljude dobre volje molimo od Boga darove sreće i spasenja. -

Broj: 830/63.

POSEBNE OVLASTI, KOJE JE SV. OTAC PAVAO VI. PODIJELIO SVIMA BISKUPIMA SIROM SVIJETA NA KRAJU II. SESIJE II. VAT. SABORA.

M o t u p r o p r i o od 30. studenoga 1963. Sv. Otac podijelio je Biskupima posebne ovlasti. Većinu tih ovlasti Biskupi su i do sada imali ali kao kvinkvenalne ili decenalne povlastice, koje su morali obnavljati kod Rimskih Kongregacija svake pete odnosno desete godine. Odsada te ovlasti pripadaju Biskupima de jure, dakle trajno i kao dio njihove redovite jurisdikcije. Ovo je učinjeno u duhu i prema intencijama koncila, koji si je stavio kao jednu od najvažnijih zadaća, da odredi položaj i značenje biskupske službe u Općoj Crkvi.

Tih ovlasti podijeljenih svima rezidencijalnim Biskupima te Apostolskim Vikarima, Prefektima i Administratorima ima 40. Ovdje donosimo samo neke od njih, koje su od interesa za pastoralni kler. Donosimo ih u skraćenoj formulaciji. Pod rednim brojem, koji se ne poklapa sa brojem u Papinom dokumentu. Evo tih najvažnijih ovlasti:

Biskupi mogu počevši od 8. prosinca 1963.

1) Dozvoliti svećenicima iz opravdanih razloga, da mogu binirati i na radne dane, a u nedjelje i zapovjedane svetkovine također i trinirati, ako to traži prava pastoralna potreba.

2) Dopustiti svećenicima, koji biniraju ili triniraju, da mogu uzeti nešto per modum potus, premda ne postoji razmak od cijeloga sata do početka mise.

3) Dopustiti svećenicima iz opravdanih razloga, da mogu celebrirati u svako doba dana te dijeliti svetu pričest u večernjim satima.

4) Dozvoliti svećenicima sa slabim vidom ili inače bolesnim, da mogu svaki dan govoriti votivnu Gospinu misu ili mrtvačku misu.

5) Dozvoliti govorenje sv. mise izvan svetoga mjesta sed in loco decenti nunquam autem in cubiculo.

6) Dopustiti bolesnim ili starim svećenicima, da mogu misiti u kući, ali ne u sobi.

7) Reducirati zbog umanjenih prihoda broj misa legata.

8) Dozvoliti duhovnicima bolnica, rodilišta i tamnica, da mogu u odsutnosti župnika u smrtnoj opasnosti dijeliti sv. potvrdu.

9) Dopustiti svećenicima, koji se odlikuju znanjem i razboritošću, da u pojedinim slučajevima mogu u sv. ispovijedi održavati od svih cenzura izuzevši a/ cenzure ab homine, b/ specialissimo modo Sv. Stolici pričinjene, c/ cenzure vezane uz objavu tajne sv. Oficija, d/ izopćenje u koje upadaju svećenici i osobe s njima u civilnom

požije

dok stvarno u zajednici žive.

10) Dispensirati redjenike super defectu aetatis sex mensium.

11) Podjeljivati svete ređove izvan katedralne crkve pa i na radne dane, kad je to korisno s pastoralnog gledišta.

12) Dispensirati od svih ženidbenih zapreka gradus minoris.

13) Dispensirati u urgentnom slučaju od zapreke mixtae religionis et disparitatis cultus.

14) Ukrijepiti u korjenu ženidbe nevaliane zbog zapreka gradus minoris ili zbog manjka forme, pa i kad se radi de matrimonio mixtis, ali u ovom posljednjem slučaju držeći se propisa can. 1061 CJC.

15) Dozvoliti svećenicima iz opravdanih razloga, da mjesto brevijara mogu recitirati najmanje treći dio krunice ili koje druge molitve.

16) Povjeriti svećenicima in dignitate constitutis da mogu posvetiti u pojedinim slučajevima altaria portatilia, kaleže i patene.

17) Dopustiti klericima in minoribus, redovničkim laicima, pa i pobožnim ženama, da mogu vršiti prvo pranje tjelesnika i purifikatorija.

18) Dati svećenicima ovlast, da mogu blagosloviti postaje Križnoga puta.

19) Dispensirati super illegimitate kandidata za sjemenište ili redovničku zajednicu, dummodo ne agatur de adulterinis aut sacrilegis.

20) Dozvoliti čitanje i držanje svih zabranjenih knjiga. Ali ako se radi o knjigama, koje ex professo ruše vjerske temelje ili zagovaraju skizmu odnosno herezu, samo onima, kojima je čitanje potrebno, da bi mogli zablude pobijati ili propisno vršiti svoju službu odnosno svršavati svoje studije.

SVI BISKUPI PA I TITULARNI DOBIVAJU PRIVILEGIJ:

1) Propovijedati po cijelom svijetu, ako mjesni Ordinarij to izričito ne uskrati.

2) Ispovijedati posvud, pa i redovnice, ukoliko mjesni Ordinarij to izričito ne isključuje.

3) Odrešivati u ispovijedi od svih cenzura izuzevši one gore pod br. 9. nabrojene.

4) Čuvati Presvetu Euharistiju u svojoj kućnoj kapelici.

5) Govoriti svetu misu u svako doba dana.

6) Blagoslivati cum solo signo crucis cum omnibus indulgentiis a S. Sede concedi solitis, rosaria, cruces, numismata, scapularia eaque imponendi sine onere inscriptionis.

7) Blagoslivati za vjernike, koji zbog bolesti ili druge opravdane zapreke ne mogu pohađjati postaje Križnoga puta, križeve sa primjenom svih oprosta skopčanih s pobožnim molitvenje Križnoga puta.

N A R E D B E

Broj: 831/63.: POST I NEMRS U 1964. GODINI.

Na temelju posebnih ovlaštenja podijeljenih od Sv. Stolice odredjujemo za naše biskupije mostarsko-duvanjsku i trebinjsko-mrkanjsku obvezu posta i nemrsa u 1964. godini ovako:

1) Post i nemrs (Jejunium cum abstinencia)

a) Cista Srijeda (Pepelnica), b) Sveti (Veliki) Petak,

c) Dan uoči blagdana Bezgrješnog Začeca BDM, d) Badnjak.

2) Nemrs (Abstinencia) Svi petki u godini.

NB. Nije stroga obveza, ali se vrlo preporučuje vjernicima, da drže nemrs i na kvatrene srijede i subote, te dan uoči Duhova. Crkvenim se pak osobama preporuča, da na ove dane uz nemrs drže i jejunium.

3) Zakon nemrsa ne obvezuje, ako pame zapovjedana svetkovina u petak. A na temelju kan. 1245 § 2 CZ podjeljujem oprost od nemrsa na dokinute blagdane, kad se slave s pučkom misom.

Isto vrijedi i za patrone pojedinih župa, kao i za pojedina sela, kad slave svog zaštitnika cum concursu populi i sa sv. misom.

~~Broj~~ 4) Od zakona nemrša izuzeti su: bolesnici, rekonvalescenti, vrlo teški radnici (kao kopači u jamama, po rudnicima), zatim daleki putnici, pa oni, koji ne mogu slobodno birati način svoje prehrane, kao vojnici po kasarnama, zatvorenici po kaznionicama, djaci u državnim internatima, starci u uboškim domovima i sl.

Broj: 832/63.

VRIJEME KORIZMENE SV. ISPOVIJEDI I USKRSNE SV. PRIČESTI.

Traje u našim biskupijama kao i dosad od prve nedjelje korizme pa do Presv. Trojstva uključivo.

Za radnike, koji već prije korizme odlaze na vanjske radove i vraćaju se kućama pred Božić, kao i za vojnike, koji u uskršno doba ne mogu dobiti dopusta, Sv. Kongregacija za širenje vjere otpisom br. 734/62 od 7. II. 1962. g. dozvolila je, da oni mogu zadovoljiti svojoj uskršnoj dužnosti u vremenu od prve nedjelje adventa pa do svetkovine Spomena krštenja Isusova 13. siječnja uključivo.

Broj: 833/63. MJESEC MOLITAVA ZA UMIRUĆE.

Potsjećamo braću svećenike na dragu baštinu Pape Ivana XXIII Dobrog: POZIV NA MOLITVE ZA UMIRUĆE. Pročitajte ponovno rāspis Ordinarijata br. 760/62 (Božićni broj prošlogodišnjih "Naredbi i obavijesti..." str. 4), te u mjesecu veljači organizirajte među Vama povjerenim vjernicima molitve za one, koji su na umoru. Možda u tom mjesecu bit će zgodno širiti među vjernicima onu malu knjižicu "ČUDNOVATO, VIŠE SE NE BOJIM SMRTI", koju je izdao rkt. župski ured Torljinci (najavljena je slična brošurica i za bolesnike). Ordinarijatu će biti drago, ako o tome svećenici prigodom koronskih sastanaka razgovaraju i međusobno izjenjuju iskustva o tome, kako su pojedinci organizirali te molitve. Dobro će biti o tome obavijestiti i Ordinarijat, koji će, bude li prikladno, iskustvo pojedinaca objaviti svim dušobrižnim svećenicima.

Broj: 834/63. NEDJELJA ZADOVOLJŠTINE PROTIV PSOVKE.

Ima se održati i u godini 1964. na isti način kao i prošlih godina, t. j. između Glušne i Cvjetne nedjelje (I. i II. nedjelje Muke).

Ovom broju "Obavijesti i naredaba" prilažemo na posebnom papiru molitvu Pape Pija XII. za zadovoljštinu protiv psovke, koju možete moliti na I. nedjelju Muke pred izloženim Svetočtajstvom.

Te nedjelje treba vjernike pozvati, da se oni najprije u svojim obiteljima bore protiv psovke, te u svojim obiteljskim molitvama zajednički mole one zazive "BLAGOSLOVLJEN BUDI BOG..." koje župnici svake nedjelje mole s vjernicima iza pučke sv. mise prema ranijoj naredbi Ordinarijata iz vremena rata, koja nije nikad dokinuta.

Broj: 835/63. PISMO NAŠIH BISKUPA IZ RIMA

Objavljeno je u "GLAS KONCILA" br. 5 od 8. prosinca o. g., a donijet će ga i VJESNIK Djakovačke biskupije u jednom od slijedećih brojeva. Neka župnici zgodnom prigodom pročitaju svojim vjernicima to pismo naših Biskupa s oltara. Češće preko godine neka župnici u propovijedima vjernicima govore o Koncilu, pozivajući ih na molitvu za ~~xxxxxx~~ sretan završetak Koncila, i upoznavaju ih s ciljevima i radom ekumenskog Sabora te pripremaju na sprovođenje u djelo zaključaka, koje će Saborski Oci donijeti. Materijal za propovijedi o Koncilu naći će župnici u prošlogodišnjim i ovogodišnjim "Obavijestima i naredbama" Ordinarijata, te u "Vjesniku Djakovačke biskupije" (napose studeni/1963, gdje je u cijelosti preveden inauguralni govor Pape Pavla VI. na početku II. Sesije Sabora), u "Glas Koncila" i drugim našim časopisima.

Broj: 836/63. POSVETA ULJA

Obavit će se kao i prošlih godina pod sv. misom Chrismatis na Sv. Četvrtak u mostarskoj župskoj crkvi u 8 sati izjutra. Posveta ulja dužni su prisustvovati svi Dekani. Ako koji bude opravdano spriječen, dužan je poslati svoga delegata. Preporučuje se, da svi svećenici, koji mogu taj dan doći u Mostar i vratiti se do popodnevničkih svetih obreda, prisustvuju posveti ulja. Asistencija i svećenici trebaju biti oko 7.30 u sakristiji, da se sprema na sv. službu.

Broj: 837/63.CALENDARIUM MISSARUM PRO IUVENTUTE IN NOSTRA DIOECESI.

Raspored sv. misa za mladež i kršćanski duh po našim obiteljima u 1964. godini:

Siječanj: 4 Biskup(ija). Zatim župnici pojedinih župa ovim redom:
11. Ravno, 18. Trebinja, 25. Donji Gradac.

Veljača: 1. Donje Hrasno, 8. Stolac, 15. Rotinlja, 22. Prenj-Dubrave, 29. Klepci (Gračevo).

Ožujak: 7. Gabela i Čapljina, 14. Blagaj i Nevesinje, 21. Goranci.

Travanj: 4. Mostar, 11. Potoci i Drežnica, 18. Jablanica, 25. Konjic i Glavatičevo.

Svibanj: 2. Kruševo, 9. Ploče, 16. Gradac-Blizanci, 23. Gradnići, 30. Čerin.

Lipanj: 6. Čitluk i Medjugorje, 13. Humac, 20. Studenci, 27. Vitina.

Srpanj: 4. Grljevići, 11. Klobuk, 18. Šipovača-Vojnići, 25. Veljaci.

Kolovoz: 1. Drinovci i Tihaljina, 8. Ružići, 15. Gorica, 22. Grude, 29. Lečinac.

Rujan: 5. Rasno, 12. Ljuti Dolac, 19. Mostarski Gradac i Polog, 26. Crnač.

Listopad: 3. Široki Brijeg, 10. Izbično, 17. Kočerin, 24. Posušie, 31. Posuški Gradac.

Studeni: 7. Rakitno i Sutina, 14. Vir i Roško Polje, 21. Bukovica, 28. Seonica.

Prosinac: 5. Duvno, 12. Šuica i Kongara, 19. Grabovica i Prisoje, 26. Rašeljke i Vinica.

Svećenici neka zabilježe odmah svoj dan u direktorij, te unaprijed navijeste vjernicima, kad će se služiti sv. misa u njihovoj župskoj crkvi za mladež i kršćanske obitelji.

Broj: 838/63. IZMJENE U RIMSKOM OBREDNIKU.

Sv. Kongregacija Obreda izdala je 7. studenoga 1962. god. u vezi s novim Kodeksom Rubrika neka obješnjenja o Rimskom Obredniku, i to:

1) Da se sve antifona u Obredniku imaju recitirati odnosno pjevati čitave prije i poslije psalama. Prema tome na pr. kod sprovođa prije psalma "Iz dubine..." treba izmoliti odnosno otpjevati čitavu antifonu, a ne samo intonirati, kao se sačin "Ako gledaš". Slično kod "Poškropi me... itl.

2) Da se u svim molitvama (oracijama) u Obredniku uvijek upotrebljava kratki završetak: t.j.: Po Kristu Gospolinu našem, ili koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova... i ne: Po Gospolinu našem... Daži se završetak po novom Kodeksu Rubrika upotrebljava samo u molitvama Misala i Brevijara. Jedina je iznimka u obredniku kod sv. Potvrde, kad župnik dijeli uniraćima. Tu ostaje završetak kako je označeno u Obredniku.

Neka se župnici i svećenici ubuduće prilžavaju ovog tumačenja sv. Kongregacije Obreda.

Broj: 839/63.

ZAJEDNIČKA AUDIJENCIJA NAŠIH BISKUPA KOD SV. OCA.

Naši Biskupi kao uopće svi biskupi Srednje Evrope bili su dužni ove godine izvršiti posjetu "ad limina". Kao bitna točka te posjete dolazi audijencija kod Sv. Oca, u kojoj svaki rezidencijalni biskup podnosi Sv. Ocu usmeni izvještaj (pismeni se uručuje nadležnoj Sv. Kongregaciji) o stanju u dijecezi.

Kako je međjutim Sv. Otac bio i previše zauzet poslovima Ekumenskog Koncila, to je On dispenzirao biskupe, da ovaj puta ne moraju dolaziti osobno pred Sv. Oca i podnositi svoj izvještaj. Imajući na umu tu veliku zaposlenost Sv. Oca većina naših biskupa nije uopće ni podnosila molbe za privatnu audijenciju, nego smo se zadovoljili sa skupnom audijencijom cijeloga našega Episkopata.

Ta je bila 28. studenoga u 7 sati navečer poslije audijencije engleskog Episkopata.

Zagrebački Nadbiskup Dr. Franjo Šeper, kao predsjednik biskupskih konferencija pozdravio je Sv. Oca na latinskom jeziku izražujući u ime svih prisutnih biskupa i cijelog našeg katoličkog naroda duboku vjernost i odanost Sv. Ocu kao Namjesniku Kristovu i Nasljedniku Sv. Petra. Među ostalim nadbiskup je Šeper zamolio Sv. Oca i za ekvipolentnu kanonizaciju Bl. Nikole Tavalića te postupak za beatifikaciju mariborskog biskupa Šlomšeka.

Sv. Otac bio je vrlo raspoložen, odgovorio je na adresu predsjednika naših biskupskih konferencija najprije nevezano na talijanskom jeziku, a onda pročitao svoj govor i na francuskom jeziku. Poslije toga Sv. Otac zadržao se sa biskupima dulje vremena u nevezanom vrlo srdačnom razgovoru, i obećao, da će uvijek u srcu svome nositi sav naš narod i pomoći u svim potrebama, koliko god bude mogao.

Mi Biskupi bili smo vrlo impresionirani toplinom Sv. Oca i otišli smo iz audijencije sa najboljim raspoloženjem i puni najljepših nada.

Broj: 840/63:

POSVETA HRVATSKOG NARODA PREČ. SRCU MARIJINU.

U subotu, dne 30. studenoga o.g. u najvećoj rimskoj Gospi-noj bazilici Maria Maggiore nakon sv. mise, koju je celebrirao Nadbiskup Dr. Franjo Šeper, predsjednik biskupskih konferencija, naši su Biskupi zajednički obavili posvetu sebe, klera, naroda i domovine prečistom Srcu Marijinu. Tekst posvete donosimo u cijelosti u dodatku ovom broju "Obavijesti i Naredaba". Nakon skupno odreci-tirane posvete, Biskupi su zapjevali hrvatsku Marijansku pjesmu: "Čuj nas, Majko, Nado naša"...

Broj: 841/63. OVOGODIŠNJI MLADOMISNICI.

Preuzv. gosp. Biskup podijelio je dne 28. srpnja o.g. na VIII. nedjelju po Duhovima u mostarskoj župskoj crkvi sakrame-nat SV. REDA SVEČENIŠTVA četvorici bogoslova, klerika hercegovačke franjevačke Provincije Uznesenja Marijina, i to: Vlč. O. Fra JOZI PEJIĆ, iz Sovića, župa Gorica, Vlč. O. Fra BONIFACIJU BARBARIĆ iz Šiljevišta, župe Klobuk, Vlč. O. Fra ZRINKU ČUVALO iz Proboja, župa Vitina i Vlč. O. Frax BERNARDU MARIĆ iz Dobriča, župa Mostarski Gradac.

Mladomisnici su služili svoje primicije u rodni mjestima odnosno župama: O. Fra Jozo Pejić na 3.VIII. u Gorici, O. Fra Bernard Marić 4.VIII. u Dobriču, O. Fra Zrinko Čuvalo u Vitini 11. VIII i O. Fra Bonifacije Barbarić u Šiljevištima 18.VIII.

Na Malu Gospu, dne 8. rujna o.g. u mostarskoj župskoj crkvi služio je prvu sv. misu vlč. O. TIHOMIR ZOVKO, Dominikanac, rodom iz Gornje Jasenice kod Mostara.

Na svim mladima misana vjernici su sudjelovali u velikom broju. Dok mladomishnike preporučujemo u molitve braće svećenika, molimo Gospodina, da primicije u našim župama urode brojnim svećeničkim zvanjima.

Broj: 842/63. REDOVNIČKO OBLAČENJE I ZAVJETOVANJE.

Budući da je Mnogopošt. O. Provincijal bio odsutan iz Provincije, vlč. O. Fra JERKO KARAČIĆ, gvardijan mostarskog samostana kao delegat Provincijala obavio je primanje u novicijat i obred oblačenja na tradicijom ustaljeni dan Sv. Bonaventure, 14. srpnja o.g. u samostanu na Humcu.

Drugi dan vlč. O. Fra LEONARDO Dr. OREČ kao delegat Provincijala primio je prve zavjete novica, koji su svršili xxxx godinu novicijata.

Provinciji čestitamo, a mladim novicama i klericima želimo ustrajnost i pomoć s neba na početkom putu.

Broj: 843/63. PRIMANJE U NOVICIJAT I POLAGANJE ZAVJETA U SAMOSTANU ŠKOLSKIH SESTARA U BIJELOM POLJU.

Na blagdan preč. Srca Marijina, 22. kolovoza o.g. preuzv. gosp. Biskup dao je redovničko odijelo i primio u novicijat 8 svršenih postulantkinja, a slijedeći dan, 23. kolovoza primio je prve zavjete svršenih novakinja, kao i obnovu zavjeta privremeno zavjetovanih Sestara.

8 listopada u ime Ordinarija primio je vječne zavjete 3 Sestara vlč. O. Fra Bonicije Dr. Ručić.

Provinciji Školskih Sestara čestitamo i preporučujemo čitavu redovničku obitelj, narose novakinje i mlade Sestre u molitve.

Broj: 844/63. PUČKE MISIJE

U ovoj godini održane su u slijedećim župama:

Veljaci, od 17. do 25. ožujka pod vodstvom donaćih misionara Otaca Franjevac. Od 23. do 30. lipnja, u Rotimlju, od 14. do 21. srpnja u Medjugorju, od 10. do 17. studenoga u Grabovici. Ove troje zadnje misije vodili su Oci Isusovci. Početkom adventa bile su misije u Posuškom Gracu, koje su vodili vlč. OO. Fra Jerko Karačić, Fra Berislav Mikulić i Fra Leonardo Oreč.

Na misije u Medjugorju došao je i dijecezanski Ordinarij, i pod večernjom sv. misom obavio blagoslov misijskog križa.

Župe, u kojima zadnjih deset godina nisu održane misije: Blagaj, Blizanci - Gradač, Crnač, Čitluk, Drežnica, Glavatičevo, Goranci, Gradač Mostarski, Grljevići, Izbično, Jablanica, Klepci, Klobuk, Kočerini, Kruševo, Ledinac, Nevesinje, Ploče, Rakitno, Rasno, Rašeljke, Roško Polje, Sutina, Šipovača - Vojnići, Suica, Tihaljina, Trebinja, Trebinje, Vinica, Vir.

Ordinarijat je već nekoliko puta urgirao, da župnici na vrijeme misle na to i ugovaraju s vođama misionarskih ekipa, da i u njihove župe što prije dolju Oci misionari.

Broj: 845/63. SAMOSTALNA KAPELANIJA POLOG.

Na dugogodišnju i upornu molbu stanovnika sela Polog/k/ Mostara Ordinarijat je imenovao vlč. Don Vinka Brkića, dosadašnjeg upravitelja župe Drežnica svećenikom - upraviteljem samostalne kapelanijske Polog, dok ne bude moguće formirati i kanonski utemeljiti novu župu za ovaj kraj, koji je udaljen i od svoje dosadašnje matične crkve u Mostarskom Gracu, kao i od susjednih župa Mostar i Široki Brijeg.

Vlč. Don Vinka Brkić nastanio se u jednoj seoskoj kući, u kojoj je u jednoj manjoj prostoriji uredio privremenu kapelicu za Sanctissimum, dok druge dvije prostorije s verandom služe mu za kuhinju i župski ured.

Broj: 846/63.

PONOVNO OTVORENA CRKVA SV. KATARINE U LJUBUŠKOM.

Pred početak II. svjetskog rata u Ljubuškom bila je podignuta lijepa crkva, koja je služila kao filijalna crkva župe Humac za vjernike samog Ljubuskog kao i za najbliža okolna sela.

Koncem rata crkva je bila rekvirirana i dugo je vremena služila u druge svrhe, nego je određena. Tek prije dvije- tri godine crkva je ispražnjena i temeljito iznutra popravljena i obojena, te na 24. studenoga o.g. pomirena i ponovno predana u službu Božju.

Kako je u to vrijeme Ordinarij bio na Saboru, obred je obavio i propovijed o značenju crkve u životu vjernika održao mjesni župnik i Dekan nahijskog Dekanata vlč. O. Fra LUKA SUŠAC uz sudjelovanje klerika- novica iz samostana na Humcu, te brojne vjernike iz same župe Humac, kao i iz susjednih župa.

Broj: 847/63. LITURGIJSKI TEČAJ ZA SVEĆENIKE.

Interdijecesanski liturgijski odbor (ILO) i ove će godine prirediti SVEĆENIČKI LITURGIJSKI TEČAJ. Najavljeno je, da će posvećen Konstituciji o Sv. Liturgiji, koju je Sv. Otac proglasio 4. prosinca o.g. Raspored predavanja nije još dostavljen, svećenici će biti obaviješteni preko svojih Dekana.

Preporučujemo, da barem po jedan svećenik iz Dekanata prisustvuje tečaju, koji će kasnije, prvom zgodom, bilo na mjesečnoj rekolekciji, ili na koranskom sastanku obavijestiti svoju subraću iz Dekanata o održanom tečaju.

Za pokriće putnih troškova kao i prošle godine može onaj, koji pobje na tečaj, utrošiti iz crkvene blagajne 2000 dinara, a ostalo neka svaki snosi iz vlastitih sredstava.

Broj: 848/63.

RADOVI NA CRKVENIM OBJEKTIMA U 1963. GODINI.

I ove godine kao i prošlih radilo se je na crkvenim objektima u našim biskupijama.

Na Čitluku započeta je izgradnja župskog stana i nove župske crkve na novom mjestu, jer je dosadašnji župski stan i mjesto, gdje se nalazila privremena kapelica Krista Kralja otkupila Općina na Čitluku za izgradnju osmogodišnje škole u mjestu i podizanje drugih općinskih ustanova.

Temeljite adaptacije i proširenje crkava izvode Posušje i Kočerin.

U Stocu je stavljen vanjskim dijelom zida ispod vrha betonski pojas, da bi povezao zidove, koji su prigodom potresa rastreseni.

Na Lelincu i u Kruševu izgrađjena je ponutrica crkve, dok u Kruševa i vanjska fasada izrađjena. Na izradi crkve iznutra radi se i u novosagrađenoj crkvi na Pločama kao i u Prisoju, u Ružićima se dograđuje toranj, na Trebinjski su postavljene pločice na pod crkve.

Nevesinjska je crkva prekrivena limom, te djelomično popravljani vanjski zidovi, koji su bili oštećeni. Kako je ta župa iza rata katoličkim stanovništvom osiromašila, Ordinarij je dozvolio skupljanje po svoj dijecezi za popravak te lijepe Gospine crkve, na što su se pojedine župe vrlo lijepo odazivale.

Iznutra su crkve omaljane u Blagaju i Roškom. U Konjicu toranj je prekriven limom.

Na uređenju crkvenog dvorišta radilo se u Duvnu i Čitluku. Na Humcu, gdje je podignuta i zasebna zgrada za vjeronauk.

Uređivane su filijalne crkve u Travniku i Žitlju (župe Čapljina), Gorici (župe Gabela), i u Trebinjskoj (župe Sv. Katarine).

Novo oltare nabavili su: Drinovci, i drugi. Oltari će Ordinarij početkom slijedeće godine konsekrirati.

U Bijelom Polju - Potocina postavljena je u crkvu nova krstionica, izrađjena iz domaćeg kamena.

U Jablanici dovršeno je uređenje crkvenog žvorišta kockanjem domaćim granitom, a u Studencima, u crkvenom žvorištu izrađjena je čatrnja za potrebe vjernika.

Na župskim stanicama: U Kruševu i Čapljini izrađjena je vanjska fasada; popravljeni su adaptiranjem u Donjem Gracu, Donjem Hrasnu i Prenj-Dubravama. U Sutini je župnik adaptirao gornji kat župskog stana za potrebe župskog uređa i župnika, dok još uvijek u donjem dijelu nalaze se prostorije osnovne škole, koja nema svoje prostorije u tom selu.

Broj: 849/63. PROLJETNI KORONSKI SASTANAK.

Sastanak se ima početi kao i obično: Zazivom Duha Svetoga.

Zatim egzorta: Značenje štovanja Sv. Josipa za duhovni život svećenika i duhovni život obitelji u župi. (Dekan neka na vrijeme odredi jednog starijeg svećenika, koji će subraći održati egzortu).

Causa za pastoralno raspravljanje:

1) Juvenalia iam per plures annos pacifice cum vicinis non vivit. Nunquam vero in confessionali se hab de materia accusat, nec sacerdos eam interrogat.

Ita colloquendo cum aliis Juvenalia ~~xxxxxx~~ vicinam Fabiolam denigrat, propter quod inter illas saepe rixa erit.

Una vice in rixa Fabiola Juvenaliam aliquo baculo percussit.

Alterā die Juvenalia medicum alit, postquam antea sibi artificioso modo plures livores ac vulnera in corpore inflixerat, quaerendo ab eo testimonium de acceptis vulneribus, ut possit apud iudicem vicinam accusare et reparationem pro acceptis vulneribus exquirere.

In tribunali non solum expensis pro medicamentis sed etiam magnam reparationem in pecunia exquirat. Adducit duo testes, olim suos amatores, quos illa induxerat ut testarentur id, quod ipsa proponit et vult. Testes declarationes suas cum iuramento confirmant sicuti et Juvenalia suam accusationem.

Tempore missionum sacerdos Lucius in confessionali interrogat Juvenaliam de charitate erga proximos et vicinos. Juvenalia ei candido totam rem exponit. Lucius voluit eam ad restitutionem obligare. Sed Juvenalia contradicit arguendo quod ante plures annos stabula eius combusta erat, et illa suspicatur, id a Fabiola factum fuisse. Confessarius, supposito, quod in casu possit agi de occulta compensatione, eam absolvit.

Postea, in dubio, num recte egerit, consuluit auctores, quod illum eius auxit. Casum exponit suo confessario.

Quid ei confessarius dicere debuit?

Exponantur principia theologiae moralis, quae necessaria sunt ad solvendum casum: a) Juvenaliae b) sacerdotis Lucii.

2) Parochus Gubernius, plus quam viginti annos in una parochia, omni anno in festo S. Familiae sermonem et cathesin fidelibus de vita matrimoniali ac familiari habere solebat. Cogitabat, se ~~loc~~ modo obligationi satisfacere, quam Codex in can. 1018 parochis imponit. Occasione vero sponsalium rigerosissime sponsos doctrinam catholicam examinat, et supponendo quod sponsi ordinarie in festo S. Familiae sacre assistebant et sermonem ac cathesin de vita matrimoniali audiebant, specialem instructionem sponsorum emittit.

Una occasione Gubernius quendam sacerdotem Pacificum rogat, ut excipiat confessionem sponsorum, qui sunt parochi fere familiares. Confessarius inter caeteros interrogat, an audierint specialem instructionem de vita futura eorum in matrimonio, quod obligationes et officia.

Sponsi negant affirmantes, quod solum de doctrina catholica examinati sint. Aliquantulum deliberans eos absolvit supponendo ad parochum non vero ad confessarium pertinere specialem instructionem sponsorum curare.

Quaeritur:

1) Quid dicit CIC de instructione fidelium relate ad sanctitatem matrimonii, et quid de speciali instructione sponsorum?

2) Quid ad praxim parochi Gubernii, et ad modum agendi sacerdotis Pacifici?

3) Utrum nota sint scripta sub titulo "ZARUČNIČKA POUKA" vel similia ultimi annis apud nos lingua croatica edita? Quae maxime placent? Quibus potius utendum? Quomodo in parochia instructio specialis sponsorum fit? Quomodo instructio institui deberet: collective an seorsim? Semel vel pluries? Et quomodo illis sponsis, qui in uno die omnia peragere volunt?

Broj: 850/63.

POVRATAK ORDINARIJA IZ RIMA U DIJECEZU I BOŽIĆNA ČESTITKA
SVEĆENSTVU I VJERNICIMA.

Nakon svršetka II. Sesije Ekumenskog Koncila preuzv. gosp. Biskup povratio se je preko Zagreba, gdje je u dječjačkom sjemeništu održao predavanje o radu Sabora, u sjedište biskupije u subotu, 14. prosinca o.g. Slijedeće nedjelje, 15. prosinca poslije večernje sv. mise održao je kratku propovijed i podijelio papin blagoslov u mostarskoj župskoj crkvi te s prisutnim vjernicima pod blagoslovom održao TE DEUM nakon sretna završetka ovog dijela Sabora i sretna povratka u biskupiju.

BOŽIĆNA ČESTITKA: Svima svećenicima, redovnicima i redovnicama, te vjernom kršćanskom puku biskupija mostarsko-duvanjske i trebinjske želim od svega srca Sretan Božić sa onim tradicionalnim riječima: "NA DOBRO VAM DOŠAO BOŽIĆ I SVETO PORODJENJE ISUSOVO!".

Neka ovaj Božić, koji slavimo u jeku II. Vatikanskog Općega Sabora, bude za sve nas poticaj, da ojačamo u sv. vjeri, napredujemo u pouzdanju, raspalimo u sebi oganj Božanske ljubavi prema Ocu, koji nas je toliko volio, da je svoga Sina za nas dao, prema Isusu, koji se iz ljubavi prema nama toliko ponizio, da je uzeo na sebe našu slabu narav i podvrgao se radi našega spasenja svim oskudicama, stradanjima i mukama.

Pogled na maloga Isusa, koji u betlehemskejštalici podnosi za nas najveće siromaštvo i studen, neka nas osposobi, da za Isusa i Njegovu Svetu Crkvu budemo uvijek spremni podnijeti i najveću žrtvu. Jer samo tada ćemo biti dostojni sljedbenici Božanskoga Djeteta iz Betlehema, ako bez oklijevanja primimo na sebe sve teškoće ovoga života, pa strpljivo i iz ljubavi nosimo svoj križ za Onim, koji je prvi nama za primjer stupao putem križnoga puta.

Sve Vas pozdravljam, svima svoj biskupski blagoslov šaljem, svima želim i sretnu NOVU GODINU 1964, da nju sretno proživite napredujući neprestano u ljubavi Božjoj i vršenju svetih Božjih Zapovijedi!

Mostar, dne 18. prosinca 1963. godine.

+ P E T A R, biskup

Napomena: Božićnu čestitku Ordinarija pročitati vjernicima na jednoj sv. misi na blagdan Rodjenja Gospodinova.

Broj: 851/63. IN MEMORIAM: Pk. DON DJURO MASLAČ

Na godišnjicu Gospina ukazanja u Fatimi, 13. svibnja 1963. nakon duge i teške bolesti od kanceroznog oboljenja krvnih žlijezda preminuo je dugogodišnji župnik u Ravnome i Dekan trebinjskog dekanata, preč. gosp. DON DJURO MASLAČ. Rođen 8. travnja 1915. g. u selu Cerovica, župa Donje Hrasno, od oca Mate i majke Ruže r. Vuletić, gimnaziju je svršio u nadb. dječačkom sjemeništu u Travniku, bogosloviju u Sarajevu, te 30. travnja 1939. g. zaređen za svećenika i služio prvu sv. misu 14. svibnja 1939. g. u Donjem Hrasnu. Nakon svršenih bogoslovskih nauka tri je godine proveo kao kapelan u Viru k/Posušja i Studencima, te početkom kolovoza 1942. god. postaje župnikom u Ravnome, gdje je ostao neprekinuto u najtežim okolnostima sve do smrti u svibnju ove godine.

Trpljenje i križ izraziti su pratilci na životnom putu pok. župnika i Dekana don Djuro Maslača.

Došao je na svijet u velikoj seoskoj obiteljskoj zadrugi, u godinama, kad se je bio rasplamsao I. svjetski rat. Oca nije nikad vidio, jer mu je otac početkom rata otišao na daleki front, dok je majka ostala u blagoslovljenom stanju s budućim malim Djutom. U ranom djetinjstvu trpio je s majkom i starijom sestrom nestašicu i glad, koja je harala onih ratnih godina po našim seoskim obiteljima. Četiri je godine proveo pod okriljem i skrbništvom strica don Ivana Maslača, župnika na Trebišnjici. U zaštiti i brizi strica ni mali Djuro ni njegova sestra nisu osjetili toliko gubitak oca, koji se nije vratio s bojnog polja. Ali zato su teško osjetili gubitak strica, župnika don Ivana, koji se je na dušni dan 1924. godine utopio u nabujaloj Trebišnjici, vraćajući se iz filijalne crkve u Veljoj Medji.

Rođbina i prijatelji, koji su bili već prije otselili u daleki svijet za zaradom, kad su čuli za tešku nevolju, u koju je ponovno upala sirotina obitelj pk. Mate, odlučioše pomoći siroti majci, da iškola sina jedinca, te joj bude hranitelj pod stare dane. Tako mali Djuro, jedinač svoje majke nakon svršene osnovne škole u jesen 1926. god. polazi u Travnik, da se u sjemeništu pripravlja na svećeničko zvanje. Kroz čitavo vrijeme gimnazijskog školovanja nikad poglavari nisu imali neprilika i sukoba s mladim Djutom. Njegovi drugovi nisu nikad osjetili i opazili tzv. krizu zvanja. On ide ravnom putem prema cilju i u vladanju i u čenju, odan i iskren poglavarima, vjeran u ispunjavanju sjemenišnog dnevnog reda, tih i povučen u društvenom životu. Takav ostaje i u vrijeme bogoslovskih nauka. Iz ruku metropolitane nadb. Šarića prima sveti red svećeništva, te u Gospinu mjesecu, 14. svibnja u Gospinoj crkvi u Donjem Hrasnu otслужи prvu sv. misu.

Neizrecivi su bili osjećaji sreće i radosti u srcu mladomisnika i njegove drage majke, čije su tihe čežnje i pobožne molitve bile ispunjene, gledajući svog "Dumu" na oltaru, koji će kao svećenik služiti sv. mise za pk. svojeg oca i njezina muža Matu.

Prve godine svećeničkog života provodi Don Djuro kao duhovni pomoćnik - kapelan u župama Vir i Studenci. U obje župe ostavlja lijepu i dragu uspomenu kod svih, s kojima se susretao u svojem svećeničkom djelovanju, napose kod djece, kojima se je s toliko ljubavi i razumijevanja približio, te je blagim svojim nastupom osvajao njihova srca. Dvadeset godina i više nakon njegova kratkog boravka u tim župama ostala je svježja i svijetla uspomena na mladog kapelana don Djura.

Nakon trogodišnjeg kapelanovanja don Djuro Maslač bi imenovan župnikom župe Ravno 4. kolovoza 1942. god. Upravo u godinama, kad se je razbuktao drugi svjetski rat, koji je donio nesigurnost, strah, nemir u svim krajevima, napose u onim, gdje je posijano sjeme mržnje imalo veoma pogodno tlo, da izklija i u ratu izraste u otvorenu mržnju i osvetu, koja sobom nosi ubijanje, razaranje, i pustoš. Od prvih dana župnikovanja don Djuro živi u nesigurnosti i neizvjesnosti pred onim, što se može dogoditi.

I nije prošao ni godina, planulo je selo, planuo je i župski stan, a don Djuro nestalo. Svi su ga oplakali kao zauvijek nestalog iz njihove sredine, a najviše tužna majka, koja po treći puta u 30 godina života bi teško uciviljena. I sam se je don Djuro bio pomirio sa smrću, četiri teška dana promišljajući, kakva će biti, siguran, da je ona već tu. Providnost ga je Božja spasila. Bio mu je pošteđen goli život. Nije nikakvo čudo, što su na njegov nenadani povratak dugo zvonila i slavila zvona s tornja ravanjske župske crkve. Iza rata i najsiriomašniji župljani bili su opet pod svojim vlastitim krovom. Samo je župnik ostao dugo godine beskućnik. Pribio se, kako se kaže u onom kraju, uz jednu obitelj, koja je imala malo više krova nad glavom, te s njom kroz trinaest godina provodi jednostavni, siromašni život sa svojom majkom, dijeleći dobro i zlo s tom obitelji.

Koliko je podnio fizičkog napora, koliko je trpjelo njegovo zaravlje i onako slabo othranjeno u prvim godinama života: pješaćenje strmim i kamenitim brdinama oko Popova Polja po kiši i ledu, po žegi i suncu. Upravljač je ne samo ravanjskom župom, koja je sama vrlo teška i naporna, nego i Trebinjlom, koja je nekoliko godina bila bez stalnoga svećenika. Njegovi su pretsasnici redovito držali konja, dok poslijeratne prilike nisu dopuštale župniku Maslaću, da se posluži tim sredstvom u pasteriziranju dijasorske župe Ravno.

Još više trpjelo je njegova svećeničko srce zbog ravnodušnosti i mlakosti onih vjernika, koji su zanemarili ispoviđanje svoje kršćanske vjere, ne vršeći svoje osnovne vjerske dužnosti. Dvije su ga stvari duboko zabrinjavale: praznina u crkvi nedjeljom na onom mjestu, koje je određeno za mladiće i očeve, je nehaj onih, koji su se zanemarili u vjerskim dužnostima. Mislio je na duhovnu obnovu župe preko misija, ali je Gospodin okrenuo drugim tokom njegov životni put i rad.

Tek nakon jedanaest godina iza rata uselio je u novi župski stan podignut na ruševinama staroga. Po tom je počeo restaurirati župsku crkvu, koja je trpjela od vlage godina.

Nije ni odahnuo u novom župskom stanu, prvi znakovi podmukle bolesti bili su na pomolu. Podvrgao se je kirurškom zahvatu, te terapijskom liječenju, ali bolest je ponalo uništavala njegov organizam. Bolest je bila zadnjih mjeseci prava agonija. Zadnjih tjedana ležao je nemičan, pa su se uza svu njegu otvorile rane na tijelu. Uza sve fizičke bolove, nije se iz njegovih ustiju čulo zapostavljanje i slično. Malo je govorio, a najviše pobožne uzdahe, kojima je svoju bolest i patnju prikazivao za svoje grijeh, svoju župu, sv. Crkvu. Do zadnjega bio je pri svijesti i dok su prisutni svećenici molili litanije umirućih, on je izdahnuo.

Pokopan je po vlastitoj želji u Ravnom, pred glavnim vratima crkve. Sprovod je bio nezapačen u onoj kraju. Vodio ga je sam dijecezanski Ordinarij uz sudjelovanje 23 dijecezanska i redovnička svećenika, te mnoštvo naroda iz ravanjske, trebinjske i rodne Hrašljanske župe. Preuzv. Biskup u posmrtnom govoru nad odrom u crkvi ocrtao je patnički lik pokojnog župnika, te potakao vjernike na molitvu, da bi netko iz ove župe pošao stopama pok. svećenika- župnika Maslaća. Nad grobom Msgr. Don Andrija Majić pročitao je oporuku župnika. Od svojeg župnika oprostili su se jedan ministrant i jedna djevojčica, te na koncu vlč. OO. Fra Herko Karačić u ime Franjevačke Provincije.

Na sprovodu bilo je i odijeljenje istočne braće, koji su za života poštivali pok. župnika, te u bolesti dolazili k njegovoj bolesničkoj postelji, da se od njega oproste.

Ordinarijat je uz imenovanje Dekanom trebinjskog Dekanata imenovao i začasnim prisjednikom Duhovnog Stola s pravom na nošenje ljubičastog pojasa, koji u svojoj skromnosti nikad pokojni župnik don Djuro Maslać nije stavio na reverendu. Vječni Sudac Pravde udijelio vječni mir duši pokojnika, a njegova žrtva bila izvorom novog vjerskog života u župi Ravno.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 856/63.

N A Š I T P O K O J N I C I

1) O. Fra SEBASTIJAN LESKO.

Dne 29. travnja 1963. godine u mostarskoj bolnici umro je Vlač. O. Fra SEBASTIJAN LESKO, rođj. 17.IX. 1882.god. u Ljutom Docu, zaređen za svećenika 18.III. 1905.god.

Teološki je studij započeo u Mostaru, nastavio u Parmi i Ferrari. Službovao je kao duhovni pomoćnik u Mostaru, a kasnije bio je župnikom u Tihaljini, Ružićima i Duvnu, ^{Vitini} vršio je službu prefekta u konviktu i profesora gimnazije na Širokom Brijegu, te u starijim godinama ispomagao je na raznim župama naše biskupije.

Za vrijeme župnikovanja u Ružićima vodio je gradnju župske crkve, koja je za njegova službovanja u župi blagoslovljena i predana službi Božjoj, a dovršena s izgradnjom iza II.svj. rata. Iz Ružića premješten je u Duvno, gdje je bio gvardijan samostana i Dekan duvanjskog dekanata.

Umro je u 81.godini života, 59. godini svećeništva, pokopan 30. travnja 1963.g. u zajedničkoj grobnici OO.Franjevacu u Mostaru.

2) O. Fra ŽIVKO Dr. MARTIĆ,

Dne 20. prosinca 1963.god. u mostarskom samostanu Otaca Franjevacu umro je Vlač. O. Fra ŽIVKO Dr. MARTIĆ, rođj. 31.srpnja 1897.god. u Rastovači kod Posušia (gdje se je rodio i Fra Grga Martić), zaređen za svećenika 29. lipnja 1923.g. Studirao je teologiju najprije u Mostaru, a zatim u Innsbruck-u, a kasnije klasičnu filologiju u Fribourg-u (Švicarska), iz koje je i doktorirao.

Bio je dugo godina profesorom klasičnih jezika na gimnaziji na Širokom Brijegu, gdje je odgojio mnoge svećenike, a i laike. Za vrijeme rata postao je župnikom na Čerinu, a kasnije u Posuškom Gracu, gdje je ostao do zadnjih dana.

Zadnjih godina obnovio je u ratu oštećenu župsku crkvu u Posuškom Gracu, a neposredno prije svoje zadnje bolesti organizirao je pučke misije u župi, koje su održane od 1. do 8. prosinca. Po svršetku misija opasno se razbolio i bio je prevežen u mostarsku bolnicu, gdje je ostao do 20. prosinca, kad je prenešen u samostan, gdje je isti dan i umro. Pokopan je u zajedničkoj grobnici Otaca Franjevacu u Mostaru.

REQUIESCANT IN PACE!

Duše pokojne subraće toplo preporučujemo u molitve braće svećenika.

Mostar, 21.XV. 1963.

Dodatak br. 1.

MOLITVA SV. OCA PIJA XII.

Da se od Boga izmoli oprostjenje za psovke.

Presveto Trojstvo, Oče, Sine i Duše Sveti! Premda si kroz svu vječnost u sebi i po sebi beskrajno sretno, ti se dostojiš milostivo primiti poklon, što ga cjelokupno stvorenje diže sve do uzvišenoga Tvoga prijestolja. Odvrati, molimo Te, svoje oči, ne slušaj one nesretnike, koji - ili zaslijepljeni strašću, ili zavedeni djavolskim poticajem - pogrdjuju Tvoje ime, i Ime prečiste Djevice Marije i Svetih.

Suzdrži, Gospodine, ruku svoje pravde, koja bi mogla baciti u ništavilo one, koji se usudjuju postati krivci tolikoga grijeha.

Primi himan slave, što ga neprestano uzdiže cijela priroda, počevši od tihe i bistre vode, koja žubori iz vrela, sve do zvijezda, koje blistaju i koje se - pokrenute od Tvoje ljubavi - u neizmjernom krugu kreću na nebeskom svodu. Uslišaj kao naknadu sve pohvale, koje se poput tamjana pred oltarima, dižu iz tolikih svetih duša, koje prolaze kroz život putevima Tvojega Zakona, a da nikada ne skrenu s toga puta, i koje ustrajnim djelima ljubavi i pokore nastoje ublažiti Tvoju povrijeđenu pravdu. Čuj pjesmu tolikih izabranih duša, koje posvećuju svoj život proslavi Tvoga imena; čuj neprestanu hvalu, koju Ti prikazuje Crkva svakoga sata i po čitavom svijetu. Učini da jednom, kad se budu k Tebi obratila srca psovača, svi jezici i sva usta složno zapjevaju ovdje na zemlji onu pjesmu, koja odjekuje bez kraja i konca u anđeoskim zborovima: Svet, Svet, Svet, Gospodin Bog nad vojskama! Nebo i zemlja puni su slave Tvoje, Amen.

Dodatak br. 2.

POSVEĆENA MOLITVA PREČISTOMU SRCU MARIJINU.

(Kojom su naši Biskupi 30. studenoga posvetili naš narod preč. Srcu Marijinu u bazilici Maria Maggiore u Rimu).

Prečisto Srce Marijino, mi znademo, da si prepuno ljubavi prema nama. Marijo pogledaj nas! Došli smo, da pred Tvojim oltarom u središtu Katoličke Crkve

posvetimo sebe, svoje vjernike i cijelu našu zemlju, da Ti prikažemo svu našu ljubav, sve naše žrtve i sve naše patnje, da Te molimo za potrebe svete Crkve u cijelome svijetu, napose za potrebe svete Crkve u našoj domovini i za naše potrebe.

Marijo, Tebi, Tvome prečistome Srcu, zauvijek posvećujemo nas, biskupe, sve naše svećenike, redovnike i redovnice, sve naše vjernike, i cijelu našu zemlju, posvećujemo Ti i svu odijeljenu braću u našoj zemlji.

Ti si oduvijek bila naša majka, u teškim vremenima naše povijesti. Tebi smo se utjecali u našoj prošlosti, podizali mnoga hodićasnička ~~xxxxxx~~ svetišta oko kojih su se okupljale tisuće naših vjernika, da Te slave i da Ti se preporučuju. Tebi smo posvetili mnoge crkve diljem naših biskupija. Tebi podizali oltare u gotovo svim našim crkvama i kapelama. Budi majka i naše budućnosti! Tebi se posvećujemo i molimo, da i u budućnosti budeš ne samo naša majka, nego i naša kraljica. S nama upravljaj i vladaj! Sve nas okupljaj oko sebe! Ne daj da se ikada od Tebe i od vjere u Boga, od viernosti Tvome Sinu otudjimo. Obasjaj naša obzorja, daj da sine novo proljeće vjere i Crkve u našoj domovini.

Marijo, Tebi i Tvome prečistome Srcu došli smo, da prikažemo

svu našu ljubav
sve naše žrtve
sve naše patnje.

Prikazujemo Ti ljubav naše djece, svih mladića i djevojaka, ljubav naših očeva i majki, koje su naučile sklapati ruke svojih najmanjih i zazivati Tvoje ime.

Prikazujući Ti svu našu ljubav, kajemo se za sve naše grijehe, kojima smo vrijeđali Srce Tvoje Sina i Tvoje. Želimo po Tebi nadoknaditi povrijeđenu božansku čast, koja je povrijeđena nevjerom, psovkom, i oskrvnjivanjem blagdana. Želimo po Tebi zadovoljiti za sve pogrde, koje se svetogrdiem nanose Sakramentu ljubavi, za napadaje na Namjesnika Sina Tvoga na zemlji, za prestupke, po kojima se otinju prava Crkve i prava božanske-naravnoga zakona. Želimo da po Tebi zadovoljimo za svu pokvarenost obiteljskog života i nečiste grijehe onih, koji su pogazili ljiljan čistoće.

Prikazujemo Ti, o Marijo, sve naše žrtve i patnje i po njima dolazimo pred prijestolje Tvoga Prečistoga Srca, da Ti, koja si posrednica svih milosti, izmoliš nam milost od Svoga Božanskoga Sina:

da ostanemo čvrsti u našoj vjeri,
da budemo vjerni Crkvi i odani Sv. Ocu Papi,
da točno vršimo evanđeoske i Božje zakone,
da usplanti apostolski žar onih, koji hoće da služe Bogu.

Marijo, Tebi i Tvom Prečistom Srcu utječemo se i molimo:
za velike potrebe Svete Crkve, napose za uspjeh i plodove II. Vatikanskog Koncila; za Crkvu, koja trpi; za blagoslov misijskog apostolata; za Crkvu u našoj domovini, za njezine potrebe, za njezin procvat i uspjeh.

Napokon Te molimo za nas same, da među nama vlada ljubav i slega sa puninom apostolskoga žara. Amen!

Navodimo ovdje samo neka izdanja knjiga i časopisa, koja su u zadnje vrijeme izašla, te ih preporučujemo svećenicima, da ih nabave za svoje osobne potrebe ili da ih šire među svojim vjernicima.

I. Č a s o p i s i:

1) BOGOSLOVSKA SMOTRA. Rkt. Bogoslovski fakultet u Zagrebu izdaje "Bogoslovsku smotru". Izašao je iz tiska i drugi broj. To je naš jedini stručno-teološki časopis, koji bi nam trebao nadoknaditi manjak stručne literature, do koje je teško doći. Preporučujemo, da svaki naš župski ured bude pretplatnik ovog časopisa, a i po mogućnosti svaki svećenik. Ali je potrebno i nužno, da se pretplata redovito šalje, jer o tome ovisi izlaženje časopisa, koji nema nikakvih drugih dotacija, nego pretplate naručitelja. Uredništvo će biti vrlo zahvalno, ako se pretplata ne ograniči na onu najnižu sumu, nego da se nešto i povrh toga dodadne, da se lakše mogu pokrivati troškovi izdavanja.

2) GLAS KONCILA, dvotjednik, u obliku novine. Izvještava o radu II. Vatikanskog Sabora. Svi su župnici dobili po nekoliko brojeva, da prošire taj list među vjernicima. Neki su se župnici ograničili na tu količinu, i to samo naručuju, kao da ne bi mogli i više, a obratno je bila nakana pošiljaoca: da preko te male količine župnik organizira širenje toga lista u što većem broju. Jedna župa u našoj biskupiji dobila je početno oko 20 primjeraka, ali je ubrzo broj prodanih primjeraka popeo se na nekoliko stotina. List se prodaje ne samo u uredu, nego i na crkvenim vratima. U tome su bili ministranti vrlo revni. Iznosimo ovaj primjer, da se i drugi župnici ugledaju, te što više prošire ovaj list, koji će nastaviti s izlaženjem i nakon prekida rada Sabora.

3) GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA. Izdaju Oci Isusovci u Zagrebu, Palmotićeva 33.

4) MARIJA, list Gospinih štovatelja. Izdaje ^{Fr} Provincija Presv. Otkupitelja, Split, Dobri, Bulatova 3. Izlazi svaka dva mjeseca. Posebno preporučujemo.

5) GLASNIK SV. ANTUNA PADOVANSKOG, izlazi već treću godinu, suvremeno uređivan.

6) MINISTRANT, vjerski list za ministrante. Ima naših župnika koji nisu ni jedan broj naručili ovog lijepo uređivanog lista za naše ministrante. Izlazi 4 puta godišnje. Cijena je 60 dinara po primjerku. Naručuje se kod: župski ured Tordjinci, p. Ostrovo k/ Vinkovaca.

7) VJESNIK BL. NIKOLE TAVELIĆA, izdaje Vicepostulatura Bl. Nikole Tavelića, Šibenik, Kačićeva 11. List izvještava o stanju procesa za kanonizaciju našeg Blaženika, te o milostima, koje Bog dijeli na zagovor Blaženika i o drugim stvarima, prikladnim za kršćanski život.

8) KATEHIST, povremeni časopis katehetskog smjera. Izdaje Dr. Ivan Škreblin, Frankopanska 17, Zagreb, ciklestilom.

9) MOLITE BRAĆO, izlazit će i slijedeće godine, a donosit će kao prilog tekst nedjeljne sv. mise. Prilog "SVETA MISA" vrlo je zgodan, da posluži kao mali nedjeljni misal za recitiranu sv. misu i priručnik, iz kojeg vjernici mogu potpuno sudjelovati sa svećenikom u sv. žrtvi.

10) Uredništvo SLUŽBE BOŽJE tuži se, da pojedini svećenici ne podmiruju dužnu pretplatu. Nadamo se, da u broju takvih nema ni jedan naš svećenik i župnik.

II. D r u g e e d i c i j e.

KATOLIČKI KATEKIZAM, prijevod njemačkog katekizma, koji je zajednički u svim njemačkim biskupijama. Izdala Franjevačka teologija, Sarajevo, Nurije Pozderca 6. Cijena broširano 600, a tvrdo uvezano 1000 dinara. Katekizam prikladan za polaznike vjeronauka viših razreda osmogodišnje škole.

MEDITACIJE O MATEJEVU EVANDJELJU, prijevod Dr. R. Gutzwiller, preveo Dr. N. Kolarek, Zagreb, Kaptol 31. Cijena 500 din. plus poštarina. Uskoro će izaći i drugi svezak ovih razmatranja o Evandjelju sv. Mateja.

MATER ET MAGISTRA, enciklika Pape Ivana XXIII. o suvremenom razvoju socijalnog pitanja, prigodom 70 godišnjice Rerum Novarum Leona XIII. Hrvatski prijevod s komentarom i uvodom, u kojem se daje kratak pregled nauke papa o socijalnom pitanju, izdao Biskupski Ordinarijat Pazin, Jekićeva 6. Cijena 300 dinara plus poštarina.

UPUTE ZA MISIJE, Zagreb, 1963. god. Cijena 60 dinara plus poštarina. Izdali pučki misionari-Di. I. Svrha je knjižice, da uputi svećenike, kako se pripremaju, obavljaju i nastavljaju misije u župi.

Lazzarini, PAPA IVAN XXIII, Život i ličnost. Prijevod s talijanskog jezika. Izdala Družba SS. Naše Gospe, Zagreb I. Primorska 20. Cijena 300 dinara. Očekujemo od istog pisca i prijevod o Papi Pavlu VI.

Dr. Jordan Kuničić, O.P. SMJER u ŽIVOT, kratki pregled katoličke moralke, izdali Dominikanci, Split, 1963. g.

ZAJEDNIČKA ŽRTVA, spomenica liturgijskog tečaja održanog u veljači 1962. god. Cijena 650, plus poštarina. Naručuje se kod: Uprava "službe Božje", Makarska, Trg žrtava Fašizma, br. 1. Uskoro izlazi iz tiska i spomenica liturgijskog tečaja, koji je održan u veljači ove godine u Zagrebu. Naručuje se na istu adresu.

ČUDNOVATO, VIŠE SE NE BOJIM SMRTI, Pod ovim naslovom izdao je župski ured Tordjinci, p. Ostrovo k/Vinkovaca malu knjižicu s naknom, da bi se što više proširila među vjernicima. Tko prihvati pouku ove knjižice, moći će reći s pjesnikom Bordinjonom: Otkada računam sa smrću i znam za savršeno pokajanje - više se ne bojim smrti. Toplo se preporuča župnicima, da knjižicu naruže od izdavača i proširi je među vjernicima, napose tokom mjeseca veljače. Cijena je 20 dinara po komadu, atko naruči više od 100 komada, dobiva popust. Uskoro će izaći slična knjižica i za bolesnike.

Dr. Ivan Ostojić, BENEDIKTINCI U HRVATSKOJ, i NAŠIM KRAJEVIMA, Djelo ima veliku naučnu i kulturnu vrijednost. Auktor je dugo godina radio na tom djelu, koje sadrži značajne podatke o vjeri, kulturi i povijesti našega naroda. Djelo je veliko-g formata, preko 500 stranica, umjetnički tisak mnogo rijetkih i neobjavljenih fotografija. cijena će biti oko 2000 dinara, prema broju narudžaba. Narudžbe prima Benediktinski samostan, Tkon kod Zadra.

Izašla je knjižotiskom: "POVIJEST KRISTOVA KRALJEVSTVA, prijevod s njemačkog od poznatog pisca W. Hünermann-a. Cijena 800 dinara. U pripremi je prijevod drugog sveska. Naručuje se: Srećko Cetinić, Opatija, Rakovčeva 18. Kod istog može se dobiti: KRIST U NAŠOJ BRACI, IV. svezak poznate serije knjižica: IZ ŽIVOTA. Cijena 280 dinara. Također: MLADI SU POZVANI, knjižica za mladež, predgovor napisao Biskup Dr. Frano Franić. Knjižica korak po korak sve više približava na način mlađem čitaocu prikladan ideal svećeničkog zvanja.

PČELA U BOGOSLUŽJU, napisao Josip Reves, župnik u miru. Naručuje se: Lulić Antun, Subotica, Mihaja Radnića, 35. Cijena 300 dinara plus poštarina.

SVETA MISA, mali priručnik za pojedinačno i zajedničko sudjelovanje kod sv. mise s prikladnim opaskama i pobudama. Cijena 10 dinara po komadu. Naručuje se kod: Župski ured stolne crkve, Split.

Zbog nedostatka prostora ne možemo navesti i druge edicije, koje su zadnje vrijeme izašle, a o kojima obaviještava VJESNIK Djakovačke Biskupije, GLAS KONCILIA, i drugi časopisi.

*Ordinarijat
Naredbe i
Obavješć.*

